

**T.C
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ANA BİLİM DALI
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

**ERGENLERDE YAŞAM DOYUMU AKADEMİK ÖZ
YETERLİLİK VE EBEVEYN KABUL REDDİ ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

Merve BOSTAN

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Zeki ILGAR

ŞUBAT 2021

Anabilim Dalı : REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Program : REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

Öğrencinin;

Adı ve Soyadı : MERVE BOSTAN

Öğrenci No : 170901011

Danışman : MEHMET ZEKİ İLGAR

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında Merve BOSTAN tarafından hazırlanan "Ergenlerde Yaşam Doyumu Akademik Öz Yeterlilik ve Ebeveyn Kabul Reddi Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı tez çalışması jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 04 /02 /2021

Jüri Üyesinin Unvanı, Adı, Soyadı	Çalıştığı Kurum	İmza
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET ZEKİ İLGAR	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	
DOÇ. DR. M. YÜKSEL ERDOĞDU	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ	
DOÇ. DR. LÜTFİ İLGAR	BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ	

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca bu tez jüri tarafından onaylanmış ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Leman ŞENTURAN
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin bana ait olduğunu, tüm aşamalarında etik dışı davranışımın olmadığını, içinde yer alan bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum bütün bilgilere kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin yürütülmesi ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Merve BOSTAN

İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırma ergenlerde yaşam doyumu, akademik öz yeterlilik ve ebeveyn kabul reddi arasındaki ilişkileri belirlemek için oluşturulmuştur. Hayatımın tüm süreçlerinde her zaman çok mutlu bir birey olmamı isteyerek desteklerini esirgemeyen canım annem Saadet Bostan'a, babam Mevlüt Bostan'a, abilerim Yalçın ve Ünal Bostan'a sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca çalışmamda destek olan çok değerli hocam ve danışmanım Doktor Öğretim Görevlisi Mehmet Zeki ILGAR'a, desteğini hiç esirgemeyen kıymetli Doçent Doktor Mustafa Yüksel ERDOĞDU ve Doçent Doktor Lütfü ILGAR hocama, araştırmamda gönüllü olan öğrencilere, yardımlarını esirgemeyen meslektaşlarıma ve arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇ KAPAK.....	
ONAY SAYFASI.....	
BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem.....	4
1.1.1.Alt Problemler.....	4
1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.3.Sayıtlar.....	5
1.4.Sınırlılıklar.....	5
1.5.Tanımlar.....	5
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1.Ergenlik Dönemi.....	7
2.2.Yaşam Doyumu.....	8
2.3.Akademik Öz Yeterlilik.....	10
2.4.Akademik Öz Yeterlilik Alt Boyutları.....	11
2.4.1.Teknik Boyut.....	11
2.4.2.Sosyal Boyut.....	11
2.4.3.Bilişsel Boyut.....	12
2.5.Ebeveyn Kabul Red Kuramı.....	12
2.6.Ebeveyn Kabul Red Alt Boyutları.....	13
2.6.1.Sıcaklık Boyutu.....	13
2.6.2.Kontrol Boyutu.....	14
2.7. Ebeveyn Kabul ve Red Kişilik Alt Kuramları.....	15
3.YÖNTEM.....	17
3.1.Araştırmanın Modeli.....	17

3.2.Evren ve Örneklem.....	17
3.3.Verı Toplama Araçları.....	19
3.4.Kişisel Bilgi Formu.....	19
3.5.Yaşam Doyumu Ölçeği.....	20
3.6.Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği.....	20
3.7.Ebeveyn Kabul Red Ölçeği.....	21
3.8.Verilerin Toplanması.....	22
3.9.Verilerin Analizinde Kullanılan İstatiksel Teknikler.....	22
4.BULGULAR.....	23
5.TARTIŞMA,SONUÇ VE ÖNERİLER.....	53
5.1.Tartışma.....	53
5.2.Sonuç.....	62
5.3.Öneriler.....	66
6.KAYNAKÇA.....	68
7.EKLER.....	80
8.ÖZGEÇMİŞ.....	86
9.İNTİHAL RAPORU.....	87
10.ETİK KURUL ONAYI.....	88

TABLO LİSTESİ**Sayfa****Numarası****Tablo No**

Tablo 3.1 Sosyo-Demografik Özellikler	18
Tablo 4.1 Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanları İle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler.....	23
Tablo 4.2 Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanları Arasındaki Korelasyonları.....	24
Tablo 4.3 Cinsiyete Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması	31
Tablo 4.4 Yaşa Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 4.5 Anne-Baba Birliktelik Durumlarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırması.....	35
Tablo 4.6 Sınıf Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.7 Başarı Puanlarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	40
Tablo 4.8 Anne Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	42
Tablo 4.9 Baba Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.10 Ailenin Gelir Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	48
Tablo 4.11 Kardeş Sayılarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması.....	50

ÖZET

Araştırmada Ergenlerde Yaşam Doyumu Akademik Öz Yeterlilik ve Ebeveyn Kabul Reddinin ilişkisi ele alınmıştır. Araştırmanın evreni Bursa ili Nilüfer Belediyesi sınırları içerisindeki tüm lise öğrencileridir. Araştırmanın örnekleme uygun örnekleme yöntemiyle seçilen iki liseyi kapsamaktadır. Araştırmaya katılmaya gönüllü 360 öğrenciye ölçme araçları uygulanmıştır. Araştırmada veri toplamak için Kişisel Bilgi Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği, Akademik Öz-yeterlilik Ölçeği, Anne Kabul Red Ölçeği ve Baba Kabul Red Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde oluşturulmuştur. Verilerin analizinde iki grup ortalamalarının karşılaştırılmasında ve ikiden fazla ortalamalar arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup ortalamalarının karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında bireyin akademik öz yeterlilik düzeyi arttıkça yaşam doyumu düzeyinin arttığı belirlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyumu düzeyi ve akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; baba düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyumu düzeyi ve akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı saptanmıştır. Çalışmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyumu düzeyi ve akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; anne düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyumu düzeyi ve akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında ele alınan bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz Yeterlilik, Ebeveyn Kabul Red, Ergenlik, Yaşam Doyumu

ABSTRACT

The relationship between Adolescents' Life Satisfaction, Academic Self-Efficacy, and Parental Rejection of Acceptance is discussed in the study. The universe of the research is all high school students within the borders of Nilüfer Municipality of Bursa. The sample group of the study includes two high schools selected with the appropriate sampling method. Measurement tools were applied to 360 students who volunteered to participate in the study. Personal Information Form, Life Satisfaction Scale, Academic Self-efficacy Scale, Mother Acceptance Rejection Scale and Father Acceptance Rejection Scale were used to collect data in the study. The research was based in correlational survey model. In the analysis of the data, the Mann Whitney U test was used to compare the means of two groups and to determine between which groups the difference between more than two means exists, and the Kruskal Wallis H test was used to compare the means of more than two groups. According to the results of the study, it was determined that as the academic self-efficacy level of the individual increases, the level of life satisfaction increases. In the study, it was determined that as the father's warmth/affection level increased, the level of life satisfaction and academic self-efficacy increased, and as the father's hostility/aggression, indifference/neglect, undifferentiated rejection, and acceptance/rejection levels increased, life satisfaction and academic self-efficacy decreased. In the study, it was determined that as the mother's warmth/affection level increased, the level of life satisfaction and academic self-efficacy increased, and as the mother's hostility/aggression, indifference/neglect, undifferentiated rejection, and acceptance/rejection levels increased, life satisfaction and academic self-efficacy decreased. The findings of this study have been discussed within the framework of the relevant literature.

Keywords: Academic Self-Efficacy, Parent Acceptance Rejection, Puberty, Life Satisfaction

1.GİRİŞ

Ergenlik dönemi gençlik dönemi adıyla da ifade edilen bir dönemdir. Bu dönemde ergen bireyde duygusal, cinsel, biyolojik gelişim gibi birçok değişim gerçekleşmektedir. Ergenlik dönemi kendi içinde kronolojik olarak süren normal bir gelişim dönemidir (Özbay ve Öztürk, 1992). Ergenlik döneminin amacı ebeveynlere olan bağımlılıktan kurtularak karşı cinsten bireylerle iyi ilişkiler geliştirebilmeyi öğrenmeye yöneliktir. Bu dönemde karşı cinse ilginin artmasının yanı sıra meslek seçimi hakkında tasarılar yapmak, evlenme isteği, toplumsallaşmaya çabalamak grup etkinliklerinde bulunmak görülmektedir (Geçtan, 1995).

Ergen bireyin içinde bulunduğu karmaşık durumu iyi ve sağlıklı bir biçimde atlatabilmesi ise anne baba tutumuyla oldukça bağlantılıdır (O'Donnell, 1976). Bireyin ruhsal olarak sağlıklı ya da olumsuz bir kişilik geliştirmesinde anne baba tutumları ve aile içi ilişkilerin önemli olduğu söylenebilir. Çocukların yaşamdan mutluluk duymaları yeteneklerini geliştirebilmiş verimli bir birey durumuna gelebilmeleri çocukların duygusal, bedensel, toplumsal ve zihinsel gereksinimlerinin karşılanabilmesine bağlıdır (Dönmezler, 1999).

Gelişim süreklilik arz eden bir süreç olup bu süreçte çocuk çevresinin anlamlandırmaya ve tanımaya çabalarken çoğunlukla ebeveynlerinin yardımına ihtiyaç duyarlar. Bu sebepler dolayısıyla aile ortamı çocuğun kişiliğinin temel yapılarının atıldığı ve çocuğun gelişimsel sürecinde önemli dönemlerin yaşandığı bir çevredir (Gülerce, 1996). Bir çocuğun davranışlarına bakarak yetiştiği aile ortamını anlayabiliriz. Çocukların davranış şekilleri ailelerinin onlara göstermiş oldukları tutum ve yaklaşımlarına dayalı olarak şekillenir (Kaya, 2001). İnsan gelişimi aile ortamının içinde başlayarak şekillenebilmektedir. Gelişim süreklidir ve beraberinde sosyalleşme sürecini de beraberinde getirmektedir. Bebeğin doğumdan itibaren içinde bulunduğu aile ortamında ilk etkileşime girdiği bireyler aile bireyleri ve ebeveynleridir. Bebeğin yakın çevresi ve özellikle ebeveynleriyle olan ilk ilişkisi kişilik gelişimi için büyük bir öneme sahip olduğu psikanalitik kuramda belirtilmiştir (Schultz ve Schultz, 2002).

Bir bebek dünyaya geldiği andan itibaren etrafını anlamlandırmak ve uyum sağlamak için savaş verirken en büyük desteğini ebeveynlerinden almaktadır. Çocuk kendini yönetmeyi, ifade etmeyi ailesinden öğrenir (Yavuzer, 2003). Ebeveynlerin

temel görevi, fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı bir birey yetiştirmek, toplumda öngörülen kural ve değerleri çocuklarına sağlıklı bir şekilde aktararak bulundukları topluma uyum içerisinde yaşayabilen bireyler yetiştirmektir. Çocuğun eğitim süreci doğumdan itibaren başlamaktadır. Bebeğin beslenme aralıklarının ayarlanması, sevgi gösterilerinin bebeğe karşı nasıl yapılacağı ve bebeğe nasıl davranılacağını belirlemek eğitim sürecine girildiğinin göstergeleridir (Şendil ve Balkan, 2005).

Ergenlik döneminde dürtülerde artış ve duyguların yoğun yaşanması bireylerde dengesizliğe otorite olarak görülen kişilerle çatışmaya neden olabilmektedir. Bireyin geçiş döneminde denediği rollerin, tutumların ve ilişki kalıplarının zaman zaman çatışmasından dolayı bireyde uyum problemleri görülebilmektedir. Ergenlik döneminde karmaşık duygu durumları yaşanmaktadır. Ergenlik dönemindeki bireyin bu süreci sağlıklı bir şekilde geçirebilmesi için ailenin vereceği destek oldukça önemlidir. Ebeveynlerin bu süreçte yol gösterici, anlayışlı ve yeri geldiğinde sınırlandırıcı olması ergen bireyin karşılaştığı durumlarla baş edebilmesinde yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra aile içindeki olumsuz iletişim ve bozukluklar ergen bireyin çeşitli psikolojik sorunlar yaşamasına neden olabilmektedir (Şireli, 2012).

Ergen bireyin davranış ve uyum bozuklukları sadece ailenin yanlış davranış ve tutumlarına bağlı olarak gelişmemekle birlikte çevresel faktörlerin de etkisi olabilmektedir. Bireyin yaşadığı travmatik olaylar ev içerisindeki kavgalar, huzursuzluklar, aile içi problemler şiddet görme gibi sorunlar, ebeveyn kayıpları veya ayrılıklarının yaşanmış olması davranış bozukluklarına sebep olabilen çevresel faktörler içerisinde gösterilebilmektedir (Erden ve Kargı, 2005).

Gürsoy (2010) ergenlik dönemini bireyin bilişsel, fiziksel ve toplumsal olgunlaşma dönemi olduğunu ifade etmekte ve ergenlik dönemindeki bireylerin içinde bulundukları topluma, kültüre ve zamana uygun roller edinmek için çabaladıklarını belirtmektedir.

Ebeveyn kabul ve red kuramı tüm insanların ebeveynlerinden ya da çocukluk döneminde onlara bakmakta olan bireyler tarafından sıcaklık duymaya ihtiyaçları olduğunu benimsemektedir (Rohner, 1975). Ebeveyn kabul ve reddinin araştırıldığı çalışmalarda tutarlı ve ortak bir görüş olarak ebeveyn reddini yaşayan çocuk ve yetişkinlerin psikolojik gelişimi, kişilik uyumlarında ciddi olumsuz etkiler gösterdiği belirlenmiştir (Rohner, 1994). Bireyler çocukluklarında yaşadıkları reddedilme

nedeniyle birçok olumsuz özellik edinebilmekte ve bu özelliklerin çocukluktan başlayarak yetişkinlik döneminde de etkileri devam eden sosyal ve duygusal problemler yaşamaya elverişli risk grubuna bireyler dahil olmaktadır (Khaleque ve Rohner, 2001). Algılanan anne baba tutumları bireylerin akademik başarılarına da etki edebilmektedir. Özel okullarda eğitim gören lise grubu ergen bireyler üzerinde yapılan bir araştırmada bireylerin var olan akademik başarıları ile algılamış oldukları anne baba tutumlarının arasındaki ilişkilerinin incelenmiştir. Araştırma sonuçlarında anne ve babanın demokratik tutumunun ergen bireyin akademik başarısı ile pozitif yönde ilişkisinin olduğu belirlenmiştir (Arcan, 2006).

Ergen bireylerde önem arz eden faktörlerden birisi de yaşam doyumudur. Yaşam doyumunu ilk kez Neugarten tarafından 1961 yılında ortaya atılmıştır. Yaşam doyumunu bir insanın beklentileri ile sahip olabildiklerini karşılaştırması sonucu elde edilen bir sonuç olarak değerlendirilmektedir (Özer ve Karabulut, 2003). Suldo ve Hueber (2006)' e göre yaşam doyumunu kişinin aile, yaşadığı çevre, arkadaş çevresi gibi tüm sosyal çevresinden hoşnut olup olmaması ve tüm yaşamından mutlu olup olmadığına ilişkin kendisinin yaptığı bilişsel değerlendirmelerdir.

Yaşam doyum düzeyi yüksek ergenler üzerinde yapılan bir araştırmada yaşam doyum düzeyleri çok yüksek olan bireylerin yaşam doyum düzeyleri daha düşük olan bireylere göre umut ve benlik saygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Gilman ve Huebner, 2006). Ebeveyn tutum ve davranışları da ergen bireydeki yaşam doyumuna ve kişinin psikolojik sağlığına etki edebilmektedir.

Çocukluktaki anne-baba ve çocuk ilişkisinin kalitesi, çocuğun psikolojik sağlığı üzerinde etkili olabilmektedir (Turner ve ark., 2001).

Ergen bireylerin yaşamlarında önem arz eden faktörlerden birisi de akademik öz yeterliliklerine olan inançlarıdır. Bireylerde öz yeterlilik inançları kişilerin istekliliğini, güdülenme düzeylerini, sorunlarla karşı vazgeçmeden baş edebilmelerini ve hedeflere ulaşma çabalarını etkilemektedir. Araştırmalar bireyin öz yeterlilik algısının yüksek olmasının akademik başarıyı da olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Klomegah, 2007; Liu ve Koirala, 2009). Akademik öz yeterlilik düzeyi yüksek olan öğrenciler stresle daha kolay başa çıkabilmektedir. Düşük akademik öz yeterliliğe sahip olan bireyler ise akademik öz yeterlilik düzeyi yüksek olan öğrencilere göre arkadaşlık ilişkilerinde daha zayıf ve saldırgan davranışlara sahip olabilmektedir (Bandura, 1997).

Başarı birey için belirlenen amaca ulaşarak bunu gerçekleştirebilmek olarak tanımlanırken eğitimde başarı ise program hedefleriyle aynı yönde davranışlar sergileme bütünüdür (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Literatür incelemesinde ergenlerde yaşam doyumunun, akademik öz yeterliliği ve ebeveyn kabul ve reddinin ilişkilerini inceleyen çalışmalar çok az bulunmaktadır. Türkiye’deki genç nüfusun fazla olması ve ergenlik döneminin özel bir dönem olmasından dolayı genç bireyleri daha iyi tanımanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.1.Problem

Araştırmanın temel problemi “Ergenlerde Yaşam Doyumu Akademik Öz-yeterlilik ve Ebeveyn Kabul Reddinin ilişkisi nedir?” şeklindedir.

1.1.1.Alt Problemler

1. Yaşam doyumu ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul red ölçeği (anne-baba) ölçeklerinin betimsel istatistik düzeyleri nedir?
2. Yaşam doyumu toplam ölçek puanları ile, akademik öz yeterlilik, ebeveyn kabul red (anne-baba) ölçeği alt ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Yaşam doyumu, akademik öz yeterlilik, ebeveyn kabul red ölçeği (anne-baba) puanları öğrencinin cinsiyetine, yaşına, anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
4. Yaşam doyumu, akademik öz yeterlilik, ebeveyn kabul red ölçeği (anne-baba) puanları öğrencinin sınıf düzeyi, başarı puanı, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi ve kardeş sayısına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

1.2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın genel amacı ergenlerde yaşam doyumu, akademik öz yeterlilik ve ebeveyn kabul reddi arasındaki ilişkileri belirlemektir. Ergenlik çocuklukla erişkinlik arasında kalan hızlı büyüme ve gelişimin yaşandığı dönemdir bu nedenle bireyde yarattığı etkilerin farklı değişkenler açısından incelenmesi önem taşımaktadır. Yaşam doyumu yüksek olan bireylerin yaşamdan daha fazla keyif alan

mutlu bireyler oldukları, yaşamın getirdiği zorluklarla başa çıkma gücü yüksek bireyler oldukları ve bunun yanı sıra insan ilişkilerinde pozitif yönelimli bireyler oldukları düşünülmektedir. İnsanların yaşamlarında büyük öneme sahip olan ebeveynlerin davranış ve tutumlarının bireyin akademik öz yeterlilik düzeyine ve yaşam doyumu düzeyine nasıl etki ettiği araştırmada ele alınmaktadır. Akademik öz yeterliliğe sahip olan bireylerin okul hayatında daha başarılı ve mutlu bireyler olacağı düşünülmektedir. Bu vesileyle bu çalışmada akademik öz yeterliliğe etki eden değişkenler ortaya konularak öğrencilere, öğretmenlere ve velilere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

1.3.Sayıtlılar

Araştırma ergen bireylerin Kişisel Bilgi Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği, Anne Kabul Red Ölçeği, Baba Kabul Red Ölçeği Ve Akademik Öz Yeterlilik Ölçeğini içten ve doğru cevapladıkları varsayılmıştır.

1.4.Sınırlılıklar

1. Araştırmanın örneklemi Bursa ili Ahmet Erdem Anadolu Lisesi ve Ali Karasu Anadolu Lisesi öğrencileri arasında her sınıf düzeyinden gönüllü katılım sağlayan 360 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırma Yaşam Doyumu Ölçeği, Anne-Baba Kabul Red Ölçeği ve Akademik Öz Yeterlilik Ölçeklerinin ölçtüğü maddeler ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Yaşam Doyumu: Kişinin istekleri ile sahip olabildiklerinin karşılaştırılmasının sonucu oluşan durum yaşam doyumu olarak ifade edilmektedir (Neugarten ve ark., 1961).

Ebeveyn Kabul Red Kuramı: Anne baba kabul red kuramı, bireyin çocukluk döneminde algılamış olduğu ebeveyn kabul ve reddinin sebeplerini ve bireyin erişkinlik dönemlerindeki duygusal, bilişsel ve davranışsal gelişimlerinin sonuçlarını anlamlandırmaya ve yordamaya çalışan kuramdır (Rohner, 1975).

Akademik Öz Yeterlilik: Öğrencilerin taşımakla sorumlu oldukları akademik görevleri başarılı olarak gerçekleştirebilmeye yönelik inançları akademik öz yeterlilik olarak tanımlanmaktadır. Bu inançlar öğrencilerin yetenek ve tutumlarına ek olarak akademik yönlü çalışmalarında başarılı olabilmelerine yönelik inançlardan etkilenmektedir (Schunk, 1991).

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Ergenlik Dönemi

Ergenlik çocukluktan çıkıp yetişkinliğe atılan adımdır. Ergenlik çocuklukla yetişkinlik arasındaki geçiş evresidir. Ergen sözcüğü Batı literatüründeki “adolescent” karşılığı olarak kullanılmıştır. Latince büyüme, olgunlaşmak anlamında kullanılan “adolescere” fiilinin kökünden gelmekte olan bu sözcük, yapısı gereği bir durumu değil, bir süreci belirtmektedir (Yavuzer, 1993). Ergenlik dönemindeki bireylerin bu dönemi tanımlarına yardımcı olacak doğru ve yeterli bilgileri ebeveynlerinden öğrenmeleri gereklidir. Yanlış ve yetersiz öğrenilen bilgiler ergen bireyin psikolojik ve toplumsal problemlerle karşılaşmalarına zemin hazırlamaktadır (Apaydın, 2018).

Ergenliğin kendi içinde evreleri bulunmaktadır. 10-14 yaş aralığı olarak ifade edilen ön ergenlik döneminde kızlar erkeklere göre daha hızlı bir büyüme ve cinsel gelişim yaşamaktadırlar. Erkeklerde büyüme ve cinsel gelişimin hızlı olması onlara olumlu olarak katkı sağlarken kızlarda erken büyüme ve gelişim akranlarına göre benlik saygılarının daha düşük olmasına, anksiyete bozuklukları, yeme bozuklukları gibi psikolojik problemler yaşamalarına neden olabilmektedir. Erkeklerde fiziki anlamda erken büyüme fiziksel aktivitelerde daha başarılı olmalarına yardımcı olduğu için arkadaş çevresinde popüler bir birey olmalarını sağlayabilmektedir. Bu sebeple hızlı büyüme ve gelişim erkeklerde olumlu olabilmektedir (Gül ve Güneş, 2009). Orta ergenlik 15-17 yaşları arasını kapsamaktadır. Bu dönemde ergen bireyin kişilik oluşumu gelişmektedir. Birey bağımsızlık dürtüsünü hissetmektedir (Çuhadaroglu, 2000). Ay (2003) son ergenlik dönemindeki bireylerin gösterdiği özellikler arasında bir amaç doğrultusunda hareket etmek, yeni değerler kazanabilmek ve inançları uğruna mücadele göstermek gibi özelliklerin yanı sıra duygu durumlarında tutarsızlıklar olduğunu ifade etmektedir.

Geç ergenlik dönemi yaklaşık olarak 18-21 yaşları arasını kapsamaktadır. Ergen bireyler bu dönemde kendi kararlarını alabilme ve seçim yapabilme konusunda daha etkindirler. Bireyler ilgi ve yeteneklerini bu dönemde daha iyi tanırlar. Sosyal çevresi ve ebeveynleri ergen birey üzerinde daha az müdahaleci olmaktadır (Kulaksızoglu, 2014). Tüm toplumlarda ergenlik döneminin temel

özellikleri duygusal coşku, hızlı kurulup yıkılan ilişkiler, kolay etkilenme, toplum içerisinde ilgi çekme, sivrılme, rol sahibi olmak isteme çabası şeklindedir (Yavuzer, 2013).

Ergenlik dönemi benzer özelliklere sahip toplumlarda bile farklılıklar gösterebilmektedir. Uzmanlar ergenlik döneminin genellikle kızlarda 10-11, erkeklerde 12-13 yaşlarında başladığı ve 19-21 yaş civarı sonlandığı görüşündelerdir (Siyez, 2010). Ergen bireyler zaman içerisinde gelişen kimlik olgularıyla çevresindeki bireylerle iletişim kurup yeni arkadaşlar edinirler. Akademik başarılarını arttırarak, sanat ve sporla uğraşarak ilerleme kat etmeye çalışan ergen bireyler sosyal olgunlaşma ve gelişimlerini devam ettirirler (Çağdaş ve Seçer, 2002). Ergenlik dönemindeki bireylerin gelişimlerinde genetik özelliklerin ve bulundukları çevrenin etkisi olabilmektedir. Ergenlik dönemindeki değişimler iki gruba ayrılabilir. Birinci gruptaki fiziksel değişimler üremeye yönelik meydana gelen biyolojik gelişimlerdir. İkinci gruptaki değişimler ise ergen bireyin tüm vücudu ve ölçülerinde meydana gelen değişimlerdir. Kız çocuklarındaki fiziksel gelişim ergenlik döneminde erkeklerden daha erken yaşlarda gelişmeye başlamasından dolayı ergenlik dönemi kız çocuklarında uzun sürmektedir. Ergen bireyin içinde bulunduğu coğrafi konum ve çevresel iklim koşulları bireyin ergenliğe giriş ve süresinde etkin rol oynamaktadır. Örneğin sıcak iklimin görüldüğü ekvator çevresinde yaşayan bireylerin, soğuk ve orta iklimde yaşayan bireylere göre daha erken yaşta ergenlik dönemine girdikleri görülmektedir (Çuhadaroglu ve ark., 2004). Ergenlik dönemindeki bireylerin bu dönemleri başarılı bir biçimde atlatmasında ebeveynler ve akranları arasındaki ilişkilerin olumlu olması önem taşımaktadır (Bayraktar, 2007).

2.2.Yaşam Doyumu

Günümüz yaşantısında bireyler yaşam içerisinde birçok zorlukla karşılaşmakta ve mücadele etmektedir. Yaşam içerisindeki problemler bir yandan bireyin yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan enerjiyi ortaya çıkarırken bir yandan da bireyin enerjisini yok edecek düzeyde kişiyi çaresiz, savunmasız bırakabilmektedir. Yaşanan bu olumsuz durumlar bireyin psikolojik dengesini bozabilmektedir (Avşaroğlu ve ark., 2005). Yaşam doyumu kişinin kendi belirlediği kriterlere göre tüm yaşamını olumlu değerlendirmesi olarak tanımlanır (Diener ve ark., 1985). Birey hayatını bir bütün olarak değerlendirir. Sahip olduğu hayat

şartlarına ve beklentilerine bağlı olumlu değerlendirmeler yapar. Yaşam doyumunu yalnızca doyum almak demek değil, tatminkâr düşüncelere de sahip olmayı belirtir. Birey mevcut yaşam standartlarından, yaşamdaki pozisyonundan ne kadar memnun ve mutluysa o kadar da tatminkâr olur. Ergenlik döneminde özellikle yaşam doyumunun önemli bir değişken olduğuna inanılır (Leung ve Leung, 1992).

Ergenlik dönemi bireyin kimliğini sorguladığı, değişen fiziksel yapısına uyum göstermeye çabaladığı bir dönemdir. Bu dönemde bireyin mevcut yaşantısından memnun olmaması sorunlar yaşamasına neden olabilmektedir. Ergenlerde olumsuz yaşam doyumunu, gelişigüzel cinsellik, uyuşturucu ve alkol kullanımı ergen bireyin düşük yaşam doyumunu yaşamasına neden olabilmektedir (Mcknight ve ark., 2002). İnsanların mutlu bir çocukluk geçirebilmeleri ebeveynler başta olmak üzere eğitimcilerin, ruh sağlığı uzmanlarının ve tüm toplumun istediği bir durumdur. Çocukların ve ergen bireylerin yaşamlarından mutluluk duyabilmeleri duygusal ve sosyal gelişim özelliklerine olumlu yansiyarak yaşamlarını kolaylaştırabilecekleri pozitif güce sahip olabilmeleri bakımından önem taşımaktadır (Çivitçi, 2009). Ergenliğin ilk dönemleri fiziksel, sosyal ve duygusal gelişim açınsan önemli sayılan bir dönemdir. Bu dönemdeki ergen bireylerin yaşam doyumuna etki eden faktörlerin ve yaşam doyumunu ile ilişkisi olan psikolojik değişikliklerin araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir (Çivitçi, 2007). Yaşları 19-26 arasında değişen 222 kişinin katıldığı bir araştırmada yaşam doyumunu olumsuz etkileyen faktörlerden birisinin sigara içme davranışı olduğu tespit edilmiştir (Atak, 2011). Meslek Yüksek Okullarında okuyan öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmada sosyoekonomik düzeyin bireylerin yaşam doyumlarına anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur (Dilmaç ve Ekşi, 2008). Cinsiyete yönelik yaşam doyumunda fark olup olmadığının incelendiği araştırmada 9. Ve 12. sınıf kız ve erkek öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir. Sonuçlarda ise cinsiyetin anlamlı bir farka neden olmadığı bulunmuştur (Huebner ve ark., 2006).

İlk ergenlik döneminde psikolojik, hormonal değişimlerle beraber yaşam doyumunun düştüğü belirlenmiştir. Bu dönemde karşı cins arkadaşlıkları ile cinsellik doyumunda artış gözlenebilmektedir (Goldbeck ve ark., 2007). Ergen bireyler yaşam doyumundaki düşüşlerini arttırmak için sağlığını bozabilecek davranışlara yönelme gösterebilirler. Bunun yanı sıra ergen bireylerin sağlığı için riskli davranışlar göstermesi onların yaşam doyumunu değiştirebilir (Zullig ve ark., 2007).

Ergen bireylerde yaşam doyumu ile ilgili yapılan bir araştırmada yaşam doyumunun lise öğrencilerinde cinsiyete göre farklılaşmadığı ve yaşam doyumunun demokratik anne-baba tutumunun lehine farklılaştığı bulunmuştur. Araştırmada sınıf düzeyinin yaşam doyumunda anlamlı bir farklılık göstermediği ve gelir düzeyine göre yaşam doyumunda 1001 tl ile 1250 tl geliri olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (Tümekaya ve ark., 2011).

2.3.Akademik Öz Yeterlilik

Öz yeterlilik kavramını sosyal bilişsel kuramcılar bir işi gerçekleştirebilmek için duyulan güven olarak tanımlarken, akademik öz yeterliliği akademik işi başarılı olarak yapabilmek için kişinin duyduğu inanç olarak belirtmektedirler (Gore, 2006). Öz yeterlilik verilmiş olan bir görevi tamamlama konusunda bireyin beceri ve başarılarını ortaya koymaya yönelik yetenek ve becerilerine dayalı inançlarıdır (Totan ve ark., 2010). Öz yeterlilik inancı bireylerin belirledikleri hedeflere ulaşmak için göstermiş oldukları çabaları, çabalarken ortaya çıkan olumsuz durumlarla ne kadar baş edebilecekleri ve başarısızlıklar karşısında verecekleri dönütleri etkilemektedir (Yılmaz ve Bökoğlu, 2008). Öz yeterliliği düşük olan öğrenciler ise zorlanacaklarını düşündükleri işi almaktan kaçınırlar, kendilerine zor gelen görevleri almak istemeyerek bahane üretirler. Zor olduğunu düşündükleri işleri bitirmede yeteneklerinden şüphe duyarak kullanmak istemezler ve işi yarım bırakabilirler (Eisenberger ve ark., 2005).

Akademik öz yeterliliği yüksek olan üniversite öğrencilerinde yürütülmüş olan bir çalışmada öz yeterlilik inancının sınav performansına anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür (Vrugt ve ark., 1997). Öz yeterlilik inancı yüksek olan lise öğrencileri, öz yeterlilik inancı düşük olan lise öğrencilerine göre daha ısrarcı davranışlar sergiledikleri bulunmuştur (Bouffard-Bouchard ve ark., 1991). Ekinci (2011)' nin araştırmasında akademik öz yeterlilik düzeyleri incelenen öğrencilerde kız öğrenciler ve erkek öğrenciler arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bacchini ve Magliulo (2003)' nun araştırmasında kızların akademik öz yeterlilik düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Telef (2011) çalışmasında ergen bireylerde akademik öz yeterliliğin ailenin ekonomik düzeyine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Koçer (2014) araştırmasında 12 yaşındaki ergen bireylerin 13 yaşındaki ergen bireylere göre akademik öz yeterliliklerinin

anlamalı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Yardımcı ve Başbakkal (2011)' ın yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin öz yeterlilik inançlarının değerlendirilmesinde sınıf, ekonomik durum, aile tipi, öğrenci başarı durumu, cinsiyet ve sağlık durumu etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. 623 ilkokul öğrencinin katıldığı araştırma sonucunda öğrencinin içinde bulunduğu sınıfın, okuldaki başarısının, ailesinin ekonomik durumunun, sağlık durumunun akademik başarı öz yeterliliğini etkilediği bulunmuştur.

2.4.Akademik Öz Yeterlilik Alt Boyutları

Akademik öz yeterliliğin alt boyutları teknik boyut, sosyal boyut ve bilişsel boyuttur.

2.4.1.Teknik Boyut: Bireyin verilen görevi yerine getirebilmesi için gerekli yöntem, bilgi ve teknikleri uygulayabilme yeteneğine sahip olabilmesidir. Teknik boyut öğrenilmiş olan bir bilginin yapılacak olan işte kullanabilme becerisini ifade etmektedir. Bireyin sonradan öğrenmiş olduğu kazanımlarla, eğitimlerle, tecrübe ve yeteneği ile bir görevi yerine getirebilmesidir (Biricik, 2015).

2.4.2.Sosyal Boyut: Statü bireylerin toplumdaki yerini, konumunu belirtmektedir. Sosyal statü bireyin yaşadığı toplum içerisindeki mevkisini pozisyonunu belirtmektedir. Sosyal statü iki çeşittir bunlar başarılı statü ve sahip olunan statüdür. Sahip olunan statü bireyin doğuştan itibaren sahip olduğu statüdür. Kişinin kendi çabası sonucunda kazandığı değerler ise başarılı statüyü belirtmektedir (Sirios, 2004).

2.4.3.Bilişsel Boyut: Biliş kişinin kendi iç koşulları ve içinde bulunduğu toplumsal çevresine ilişkin işlediği inanç, bilgi ve düşünce sistemi olarak tanımlanır. Diğer bir tanımlamaya göre ise bilincin bilinen veya algılanmış olan her şey olduğu ifade edilir. Bilişsel kuram kişinin etrafını nasıl algıladığı, çevre üzerindeki etkisinin nasıl olduğu ile uğraşır (Schunk, 1991).

2.5.Ebeveyn Kabul Red Kuramı

Çocukluk döneminde algılanmış olan ebeveyn kabul ve reddinin sebeplerini ve çocukların, yetişkin bireylerin duygusal, davranışsal ve bilişsel gelişimlerinin olası sonuçlarını anlamaya ve yordamaya çalışan sosyalizasyon kuramıdır. Ebeveyn kabul-red kuramında Rohner evrensel bir bakış açısı geliştirerek bireylerin davranışlarını farklı kültürlerde genellenebilen ilkelerle anlamlandırmaya çalışmıştır. Bu kuram tüm dünyadaki insanların ebeveynlerinden veya onlara küçükken bakmış olan bireyler tarafından sıcaklık hissetmeye ihtiyaçları olduğunu benimser (Rohner, 1975).

Ebeveyn kabul ve red kuramı ebeveynlerin sıcaklık boyutu olan ebeveyn ve çocuk etkileşimine odaklanır. Kuramda anne-baba ve çocuk etkileşimindeki duygusal bağın ve anne babanın çocuğuna olan duygularını nasıl yansıttıkları üzerinde durulur. Anne-baba ve çocuk ilişkisinde sıcaklık boyutu bir ucu kabul, bir ucu red olan bir uzantıdır. Bireylerin çocukluk dönemlerinde anne babalarıyla olan ilişkilerinin bu uzantının iki ucu arasındaki bir noktada olduğu belirtilir. Sıcaklık boyutu çocuk ve ona bakan bireyler arasındaki etkileşime hem de çocuğun zihnindeki anlamlandırmalarına işaret eder (Rohner, 1986). Ebeveyn kabul ve red kuramı anne-baba ve çocuk ilişkine ilgi duyan psikologlar sonucu doğmuştur. Son dönemlerde anne-baba, çocuk etkileşimi, ebeveyn kabulü konuların Amerikan psikologları tarafından artan ilgiyle incelenmektedir. İlk kez psikanalitik kuramda incelenen konu sonraki süreçlerde sosyal psikologlarında ilgisini çekmiştir. Ebeveyn kabul reddi ile ilgili ilk çalışmasını Rohner 1960 yılında yüksek lisans tezini anne-baba kabulünün kültürlerarası farklılıklarını karşılaştırmasıyla oluşturmuştur. 1975 yılında Rohner kuramını tamamlayarak 1986 da geliştirmiştir. Rohner' den sonra birçok araştırmacı da konu üzerinde birçok çalışma ortaya koymuştur (Rohner, 1986, 1994).

Erkman (2004) 1821 tane öğrencinin katılım sağladığı 10-18 yaş aralığındaki bireylerde psikolojik uyum ile ebeveyn kabul reddi ilişkisini araştırmıştır. Sonuçlarında ise ebeveyn kabulü ile psikolojik uyumun, ebeveyn reddi ile zayıf sosyal uyum arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Bunların yanında sosyoekonomik düzeyi düşük olan ailedeki erkek çocuklarının algıladıkları ebeveyn reddinin diğer çocuklardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Gençtoprak (2010) 319 erkek öğrenci ile 316 kız öğrencinin katıldığı çocukların anne babaları ile olan ilişkilerindeki ebeveyn kabul red algılarını akademik başarı ve psikolojik uyum etkisini araştırmıştır.

İnceleme sonuçlarında erkek çocuklarının kız çocuklarına göre algıladıkları anne baba red algılarının daha yüksek olduğu, ailedeki çocuk sayısı fazlaştıkça algılanan anne red düzeyinin fazlaştığı ve ebeveyn kabulü ile okul başarısı arasında olumlu yönlü ilişki bulunmuştur. Kavak (2013) psikolojik uyum ve ebeveyn kabulünün ilişkisini incelemiştir. Örneklem olarak lisans öğrencileri bulunmaktadır. Araştırmanın sonucunda anne kabul reddi ve alt boyutlarından kayıtsızlık, düşmanlık, sıcaklığın erkek bireylerde kadın bireylere oranla annelerini red düzeylerini daha fazla olarak algıladıkları bulunmuştur. İncelemede algılanan baba kabul reddin alt boyutlarının hepsinde erkek bireylerin kadınlara oranla babalarını daha fazla reddedici algıladıkları bulunmuştur. İslam (2016)' ın araştırmasında örneklemi 19-27 yaş aralığında olan 200 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. İncelemenin sonuçlarında ebeveyn kabul red düzeyinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Kadın bireylerin babalarından algılamış oldukları red düzeylerinin ve düşmanlık düzeylerinin erkek bireylere göre daha düşük bulunmuştur. Karaboğa (2018)' nın örneklemi lise öğrencilerinden disiplin kurulunda şiddet sebebiyle ceza alan 43 birey ve almayan 102 birey oluşturmıştır. İncelemenin sonuçlarında anne-baba reddi ölçeği anne formunda kaygılı bağlanma ve sıcaklık/şefkat arasında ters yönde ve zayıf ilişki bulunurken kaygılı bağlanma ve düşmanlık/saldırganlık arasında doğrudan ve aynı yönlü ilişki bulunmuştur. Şiddet sebebiyle ceza almış olan ve hiç ceza almamış olan öğrencilerin ebeveyn reddi baba ölçeğinin kaygılı bağlanma ve kayıtsızlık/ihmal arasında aynı yönlü anlamlı fakat çok zayıf ilişki bulunmuştur.

2.6.Ebeveyn Kabul Red Alt Boyutları

2.6.1.Sıcaklık Boyutu

Bütün bireyler dünyaya geldiklerinden itibaren ebeveynlerinden ya da onlara bakan bireyler tarafından ihtiyaçlarının karşılanmasına ve sevgi görmeye ihtiyaç duyarlar. Sevgi görmek evrensellik taşımaktadır. Bu ihtiyaç ırk, cinsiyet ve dil fark etmeden dünyaya gelinen andan itibaren tüm bireylerde bulunur (Rohner ve Britnel, 2002). Sıcaklık boyutunun iki ucu bulunmaktadır. Bunlardan olumlu ucu ebeveynlerin çocuklarına yönelik göstermiş oldukları ilgi, şefkat, yakınlık gibi yani sevgi ağırlıklı 'kabul etme' yer almaktadır. Olumsuz ucunda ise ebeveynlerin

çocuklarına sevgi ağırlıklı göstermediği davranışlar, çocuğu fiziksel ya da psikolojik olarak inciten davranış ve duyguların çocuğa yansıtıldığı ‘reddetme’ yer alır (Rohner, 1986). Anne-babalar çocuklarını kabul ettiklerini destekleme, sevgi gösterme, ihtiyaçlarını karşılama gibi davranışsal olarak ortaya koyarlar (Rohner ve ark., 2005).

Bu kurama göre ebeveynlerin reddedici davranışlar göstermeleri 4 şekilde olmaktadır:

1. Ebeveynler çocuklarına karşı soğuk davranarak, onlardan ilgilerini, sevgilerini ve şefkatlerini esirgeyen davranışlarda bulunabilirler (Sevgisizlik).
2. Ebeveynler çocuklarına yönelik düşmanca ve saldırganca davranışlar gösterebilirler (Düşmanlık/ Saldırganlık).
3. Ebeveynler çocuklarına karşı kayıtsız kalarak ihmal edebilirler (İhmal/ Kayıtsızlık).
4. Ebeveynler çocuğa yönelik saldırgan, ihmalkâr, soğuk davranışlar göstermemesine rağmen çocuk ebeveynlerinin onu sevmediğini düşünebilir (Ayrışmamış Red) (Rohner, 1986).

2.6.2.Kontrol Boyutu

Kontrol boyutu ebeveyn kabul ve red kuramına sonradan eklenmiş olan ebeveynlerin davranışlarına yönelik bir boyuttur. Kontrol boyutunun sıcaklık boyutundaki gibi iki ucu bulunmaktadır. Bunlardan bir ucu aşırı izin vericilik diğeri ise kısıtlayıcılıktır (Rohner ve Rohner, 1981).

Rohner ve Rohner (1981) Kontrol boyutunun derecelendirmesini aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır:

Aşırı İzin Vericilik: Bu tip ebeveynler çocuklarına herhangi bir müdahale ya da yönlendirmede bulunmayan ya da sadece güvenlik ve sağlık konularında az miktarda müdahale eden ebeveynlerdir. Kontrol boyutunun bu ucundaki ebeveyn çocuğunun seçimlerinde onu özgür bırakırlar.

Kısıtlayıcı Kontrol: Bu tip ebeveynler çocuklarına karşı katı bir kontrol sağlarlar. Kısıtlayıcı kontrol gösteren ebeveyn çocuğuna karşı olması gerekenden fazla müdahalede bulunarak çocuğun özerkliğine zarar vermektedir. Ebeveynler çocuklarına oldukça fazla kural ve yasak koyarlar ve bu kural ve yasakların uygulanmaması halinde fiziksel denetim uygulayabilirler.

Gevşek Kontrol: Bu tip ebeveynlerin çocuklarına olan yaptırımları sınırlıdır. Çocuğa yönelik kurallar katı bir biçimde çizilmemiştir, yalnızca belli başlı konulara yönelik sınırlı kurallar bulunmaktadır. Kurallara çocuğun uymaması durumunda ebeveynler çocukları uyması için zorlamaz.

Sıkı Kontrol: Ebeveynler çocuklarına karşı katı davranarak kontrol sağlarlar ama bu kontrol değişebilmektedir yani sabit ve sürekli değildir. Ebeveynler çocuğun isteklerine karşı çıkabilir denetimi elde tutabilir fakat çoğu konuda yasak koymazlar.

2.7.Ebeveyn Kabul ve Red Kişilik Alt Kuramları

Ebeveyn kabul ve red kuramında çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından kabul edilen ya da reddedilen kişiler davranışsal, bilişsel ve sosyal gelişim yönünden etkilenmektedir (Rohner, 1986). Anne-babaların çocuklarına karşı sevgi, sıcaklık göstermeleri (kabul) onların duygusal ve sosyal olarak gelişmelerinde temel oluşturmaktadır fakat ebeveynlerin sıcaklık göstermemeleri ilgi ve sevgilerini esirgemeleri (red) anne-baba kabulüne göre bireyin çocuklukta psikolojik uyumuna daha çok etki etmektedir. Ebeveynlerin çocukların üzerindeki ilgi ve sevgilerinin esirgemeleri çocuk ya da yetişkinin üzerinde ebeveyn kabulünden daha etkili ortaya çıkmaktadır (Rohner, 1975). Ebeveyn kelimesi ile anlatılmak istenen çocuğun bakımlarını üstlenen bireylerdir. Bunlar anne-baba, büyükanne, büyükbaba veya başka akrabalar olabilirler (Rohner, 2004). Ebeveyn kabul ve red kuramı, ebeveynleri tarafından reddedilen bireylerin kişilik özellikleri üzerindeki etkilerinin üstünde durmaktadır. Bu kurama göre ebeveyn tarafından reddedilme yedi kişilik boyutunda etki göstermektedir.

Bunlar: Bağımlılık/Savunucu Bağımsızlık, Duygusal Tepkisizlik, Düşmanlık/Saldırganlık, Olumsuz Öz Saygı, Olumsuz Öz Yeterlilik, Duygusal Tutarsızlık, Olumsuz Dünya Görüşü (Rohner, 1986).

Bağımlılık-Savunucu Bağımsızlık: Ebeveyn kabul ve red kuramında bağımlılık ile bağımsızlık birbirine zıt kutuplar olarak değerlendirilmektedir. Bağımlılık genellikle kişinin diğer bireylerin olumlu tepkilerine duyduğu istek, arzu olarak ifade edilirken, bağımlı davranış ise bireylerin değerli olarak algıladıkları bireylerden pozitif tepki alabilme girişimidir (Rohner, 1986).

Duygusal Tepkisizlik: Bireyler ebeveynleri tarafından reddedilmenin olumsuz sonuçlarından kendilerini korumak için duygusal olarak tepkisiz bireyler olurlar. bu bireyler başka bireylere karşı sevgilerini hissettirmekte zorlanırlar (Rohner, 1986).

Düşmanlık-Saldırganlık: Ebeveynlerince çoğunlukla reddedilen bireyler, ebeveynlerine karşı öfke, düşmanlık ve kızgınlık algılar ve bu duygularını dile getirerek ya da içlerinde biriktirerek öfke kontrolü konusunda sorun yaşarlar (Rohner, 1986).

Olumsuz Öz Saygı: Bireyin kendi değeriyle ilgili yapmış olduğu duygusal değerlendirmelerdir. Olumsuz öz saygı bireyin kendisini değersiz görmesi, kendisini beğenmemesi ve bunun yanı sıra kendisinin suçlanmayı hak ettiğini düşünürler (Taylor ve ark., 2007).

Olumsuz Öz Yeterlilik: Bireyin kendi yeterliliğini değerlendirmesini içerir. Olumsuz öz yeterlilik bireyin günlük yaşamındaki ihtiyaçlarını karşılama konusunda yetersiz olduğunu düşünme, kendisinin yeterli olmadığını düşünmesidir (Rohner, 1986).

Duygusal Tutarsızlık: Anne-babalarından ya da kendilerine bakım sağlayan insanlardan reddedilme gören bireyler, reddedilme görmeyen bireylere göre duygusal olarak tutarlılıkları düşüktür (Rohner, 1986).

Olumsuz Dünya Görüşü: Dünya görüşünün olumlu olduğu kişiler yaşamı güvenli ve güzel olarak algılamak, dünya görüşü olumsuz olan bireyler reddedilmenin etkileriyle dünyayı ve yaşamı güvensiz ve kötü olarak algırlar (Rohner, 1986).

3.YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Ergenlerde Yaşam Doyumu, Akademik Öz Yeterlilik ve Ebeveyn Kabul Reddi Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi konulu bu araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama iki değişken veya ikiden fazla değişken arasındaki ilişkileri, değişimleri, farklılaşmaları ve dereceleri belirleyebilmeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2013).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Bursa ili Nilüfer Belediyesi sınırları içerisindeki tüm lise öğrencileridir. Araştırmanın örnekleme için öğrencilere ulaşım kolaylığı sağlanması açısından Uygun Örneklem Yöntemiyle iki okul seçilmiştir, bu okuldaki öğrenciler çalışmanın konusu hakkında bilgilendirilmiş araştırmaya katılmaya gönüllü 360 öğrenciye ölçme araçları uygulanmıştır. Araştırmanın yapılması için Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. (EK-1)

Araştırma grubunun sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgiler Tablo 3.1.'de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Sosyo-Demografik Özellikler

N=360		n	%
Cinsiyet	Kadın	207	57.5
	Erkek	153	42.5
Sınıf Düzeyi	Lise 1	158	43.9
	Lise 2	118	32.8
	Lise 3	82	22.8
	Lise 4	2	0.6
Yaş Düzeyi	12-15 Yaş	152	42.2
	16-19 Yaş	208	57.8
	20-23 Yaş	0	0.0
	24-27 Yaş	0	0.0
Başarı Puanı	0-25 Puan	3	0.8
	25-50 Puan	10	2.8
	50-75 Puan	83	23.1
	75-100 Puan	264	73.3
Anne-Eğitim Düzeyi	İlkokul-Ortaokul	127	35.3
	Lise	132	36.7
	Üniversite	86	23.9
	Lisansüstü	15	4.2
Baba-Eğitim Düzeyi	İlkokul-Ortaokul	80	22.2
	Lise	131	36.4
	Üniversite	123	34.2
	Lisansüstü	26	7.2
Ailenin Gelir Düzeyi (TL)	1.000-3.000 TL	68	18.9
	3.001-5.000 TL	163	45.3
	5.001-10.000 TL	117	32.5
	10.001 TL ve Üstü	12	3.3
Birlikte Yaşadığı Kişi/Yer	Aile İle	352	97.8
	Yurtta	1	0.3
	Akraba İle	3	0.8
	Diğer	4	1.1
Anne-Baba Birlikteliği	Birlikteler	323	89.7
	Ayrılar	28	7.8
	Anne Ölü	3	0.8
	Baba Ölü	6	1.7
Kardeş Sayısı	Kardeş Yok	41	11.4
	1 Kardeş	202	56.1
	2-3 Kardeş	101	28.1
	4 Kardeş ve Üstü	16	4.4

Araştırmaya katılan 360 kişinin %57.5'inin kadın, %42.5'inin erkek olduğu; %43.9'unun lise 1, %32.8'inin lise 2, %22.8'inin lise 3, %0.6'sının lise 4'te olduğu; %42.2'sinin 12-15 yaş, %57.8'inin 16-19 yaş arasında olduğu; %0.8'inin başarı puanının 0-25 arasında, %2.8'inin 25-50 arasında, %23.1'inin 50-75 arasında, %73.3'ünün başarı puanının 75-100 arasında olduğu gözlenmiştir.

Araştırmada ailesi ile ilgili bilgilerine baktığımızda; %35.3'ünün annesinin ilkokul-ortaokul mezunu olduğu, %36.7'sinin lise, %23.9'unun üniversite, %4.2'sinin annesinin lisansüstü mezunu olduğu; %22.2'sinin babasının ilkokul-ortaokul mezunu olduğu, %36.4'ünün lise, %34.2'sinin üniversite, %7.2'sinin babasının lisansüstü mezunu olduğu; %18.9'unun ailesinin gelirinin 1.000-3.000 TL arasında, %45.3'ünün 3.001-5.000 TL arasında, %32.5'inin 5.001-10.000 TL arasında, %3.3'ünün ailesinin gelirinin 10.001 TL ve üstünde olduğu; %97.8'inin ailesi ile birlikte yaşadığı, %0.3'ünün yurttan yaşadığı, %0.8'inin akrabası ile birlikte yaşadığı, %1.1'inin diğer kişide veya yerde yaşadığı; %89.7'sinin anne-babasının birlikte olduğu, %7.8'inin anne-babasının ayrı olduğu, %0.8'inin annesinin hayatta olmadığı, %1.7'sinin babasının hayatta olmadığı; %11.4'ünün kardeşinin olmadığı, %56.1'inin 1 kardeş, %28.1'inin 2-3 kardeş, %4.4'ünün 4 ve üzerinde kardeşinin olduğu gözlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamak amacıyla Anne Kabul Red Ölçeği, Baba Kabul Red Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği, demografik bilgilere ulaşmak için Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

3.4. Kişisel Bilgi Formu

Anket formunda öğrencilere uygulanmış olan Kişisel Bilgi Formu öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu 10 adet maddeden oluşmaktadır. Bunlar: Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Yaş Düzeyi, Başarı Puanı, Anne-Eğitim Düzeyi, Baba Eğitim Düzeyi, Ailenizin Gelir Düzeyi, Kimle (Nerede) Yaşıyorsunuz, Anne-Baba Birlikteliği, Kardeş Sayısı ile ilgili maddelerdir.

3.5.Yaşam Doyumu Ölçeği

Yaşam doyumu ölçeği ilk olarak Diener ve ark. (1985) tarafından yaşam doyumunu genel olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Yaşam doyumu ölçeği 5 adet yargıdan oluşmaktadır. 7'li (1;Kesinlikle katılmıyorum, 7;Kesinlikle katılıyorum) Likert tarzında ve alınan puanlar 5 ile 35 arasında değişebilir. 20, nötr nokta olarak kabul edilir. 5 – 9 arasındaki puan alan bireyin hayatından hiç memnun olmadığını, 15 – 19 arasındaki puanlar, yanıtlayan bireyin hayatından aşağı yukarı memnun olmadığını, 21 – 25 arasındaki puanlar, yanıtlayan bireyin hayatından aşağı yukarı memnun olduğunu, 31 – 35 arasındaki puanlar, ise yanıtlayan bireyin hayatından oldukça memnun olduğunu gösterir (Pavot ve Diener, 2008).

Köker (1991) ölçeğin Türkçe uyarlamasını yapmıştır. Yüzeysel geçerlik tekniğiyle geçerlik çalışması yapmış ve ölçeğin Türkçeye çevrilmesi için, beş uzmanın ortak olarak ifade ettiği cümleleri birleştirerek ölçeğin Türkçe formunu oluşturmuştur. Tekrar eden test tekniğiyle güvenilirliği için çalışmasında iki uygulamanın arasında yüksek bir korelasyon gösterdiği ($r = .85$) ortaya konulmuştur. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan iç tutarlık katsayılarının bütün yaş grupları için ,81 ile ,86 aralığında olduğunu bulmuştur Ölçme aracın güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Dağlı ve Baysal'ın yapmış olduğu ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında yabancı dil ve dilimiz arasında olumlu ve .05 düzeyinde anlamlı korelasyon saptanmıştır ($r=0.92$; $p=0.00$). Dilsel eşdeğerliği sağlanan ölçek, 200 kişiye uygulanarak, Cronbach Alpha 0.88 ve tekrarlı testin güvenilirlik katsayısı 0.97 olarak bulunmuştur (Dağlı ve Baysal, 2016).

3.6.Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği

Ergen bireylerin akademik öz yeterliliklerini ölçmek amacıyla Ekici (2012) tarafından geliştirilmiş olan 33 soru ve 3 alt boyuttan oluşan akademik öz yeterlilik ölçeği kullanılmıştır. Anket 5'li likert tipi bir ankettir. Puanlaması Oldukça Fazla (5 puan), Fazla (4 puan), Kısmen Fazla (3 puan), Az (2 puan) ve Oldukça Az (1 puan) olarak belirtilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Ekici (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin tamamına ait olan Cronbach Alpha değeri 0,86 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için Varimax tekniği uygulanmış ve açımlayıcı faktör

analizine bakılmıştır. Varimax işlemi sonrasında Eigen değeri 6,951, 3,478 ve 1.28 olarak saptanarak 3 faktör ortaya çıkmıştır (Ekici, 2012). Bunlar:

Sosyal statü boyutu: 10 maddeden oluşan ölçekteki (2, 3, 4, 11, 14, 15, 16, 17, 25 ve 27.)maddeler katılımcının sosyal statü boyutunu belirlemek amacıyla kullanılır.

Bilişsel uygulamalar boyutu: 19 maddeden oluşan (1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 30, 31, 32, 33) bu alt boyut katılımcının bilişsel uygulama boyutunu ölçmek amacıyla kullanılır.

Teknik beceriler boyutu: 4 maddeden oluşan (23, 26, 28, 29) maddeler katılımcının teknik beceri boyutunu ölçmek için kullanılır.

3.7.Ebeveyn Kabul Red Ölçeği

Ebeveyn kabul red ölçeği algılanmış olan ebeveyn kabul reddinin belirlenmesi amacıyla Rohner ve arkadaşları tarafından 1978 yılında geliştirilmiştir. Ebeveyn kabul red ölçeğinin aslı 60 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan Ebeveyn kabul red ölçeğinin ölçek yapısı korunarak oluşturulmuş olan kısa formudur. Ölçek 24 maddeden oluşmakta anne-baba için ayrı ayrı doldurulmaktadır. Ölçek 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; Sıcaklık/şefkat (8 madde), düşmanlık/saldırganlık (6 madde), kayıtsızlık/ihmal (6 madde) ve ayrışmamış red (4 madde) olmak üzere dört alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçekteki maddeler “hemen hemen her zaman doğru” (4 puan), “bazen doğru” (3 puan), “nadiren doğru” (2 puan), “hiçbir zaman doğru değil” (1 puan) biçiminde dörtlü likert tipi ölçek üzerinden puanlanmaktadır. Alt ölçeklerin puanları, içerdikleri maddelerin toplanması ile elde edilmektedir. Buna göre sıcaklık/şefkat ölçeğinden alınan yüksek puanlar, bireyin ebeveyninden algıladığı sıcaklığın yüksekliğini ifade ederken; diğer alt ölçeklerden elde edilen yüksek puanlar, bireyin ebeveyni ile ilişkisinde algıladığı reddi işaret etmektedir. Ölçeğin toplam puanı, tüm alt ölçek puanlarının toplanması ile belirlenmektedir. Ancak bunun için, öncelikle tüm sıcaklık/şefkat maddelerinin ters kodlanması, ardından diğer alt ölçek puanlarıyla toplanması gerekmektedir. Toplam puanın yüksekliği ise kişinin ebeveynleri ile ilişkisinde algıladığı reddin yüksekliğini göstermektedir. Ölçekten alınabilen puan ranjı 24 (en yüksek düzeyde kabul) ile 96 (en yüksek düzeyde red) arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinalinin alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları 0.81’in üzerinde tespit edilirken, doğrulayıcı faktör analizi 4-faktörlü

yapıyı kanıtlamıştır (Senese ve ark., 2016). Varan (2003) tarafından ölçeğin Türkiye standardizasyonu yapılmıştır. Ölçek hem normal hem de klinik örneklemelerde yapılmış ve anne baba formlarına ait iç tutarlılık katsayıları 0.86 ile 0.96 arasında değiştiği saptanmıştır. Ölçeğin faktör analizi bulguları red ve kabul olarak adlandırılan iki faktörün açıkladığı toplam varyansın anne formu için %75.23, baba formu için ise %74.87 olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir. Ölçeğin farklı ülkelerde yapılmış olan güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarında ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu belirlenmiştir (Khaleque ve Rohner, 2001).

3.8.Verilerin Toplanması

Araştırmada uygulanmış olan ölçekler ve anket için gerekli izinler alınarak çalışma yapılmıştır. Araştırmada uygun örnekleme yoluyla belirlenen okullara gidilerek öğrencilere araştırma ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen 360 öğrenciyle ölçme araçları ve anket uygulaması yapılmıştır. Anket ve ölçme araçlarının uygulanması bir ders saati sürmüştür. Analizler gönüllü olarak katılan 360 lise öğrencisinden elde edilen veriler üzerinde yapılmıştır.

3.9.Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 24.00 programı kullanılarak analizler yapılmıştır. Akademik öz yeterlilik, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanlarının normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığı Kolmogorov Smirnov testi ile test edilmiş olup, elde edilen anlamlılık değerlerin tamamı 0.05' ten küçük olmasından dolayı dağılım normallik varsayımını karşılamamıştır. Bundan dolayı iki grup ortalamalarının karşılaştırılmasında ve ikiden fazla ortalamalar arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup ortalamalarının karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Parametreler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Spearman's Rho Korelasyon testi kullanılmıştır.

4.BULGULAR

Tablo 4.1. Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanları İle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

N=360		Ort.	S. Sapma	Min	Max
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	22.91	6.82	5	35
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	30.22	7.14	10	50
	Bilişsel Uygulamalar	61.51	12.76	25	95
	Teknik Beceriler	11.59	3.11	4	20
	Akademik Öz Yeterlilik	103.32	19.99	49	165
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği- Baba	Sıcaklık/Şefkat	29.94	6.29	9	36
	Düşmanlık/Saldırganlık	8.00	2.89	6	23
	Kayıtsızlık/İhmal	7.43	2.69	5	20
	Ayrışmamış Red	4.94	1.87	4	16
	Kabul/Red	35.43	11.67	24	80
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği- Anne	Sıcaklık/Şefkat	32.18	4.98	9	36
	Düşmanlık/Saldırganlık	8.12	2.95	6	24
	Kayıtsızlık/İhmal	6.52	2.09	5	20
	Ayrışmamış Red	4.92	1.86	4	16
	Kabul/Red	32.38	9.78	24	86

Araştırmaya katılan 360 kişinin yaşam doyum puan ortalamasının 22.91 olduğu gözlenmiştir. Akademik öz yeterlilik ve alt boyut puanlarına baktığımızda; sosyal statü puan ortalamasının 30.22, bilişsel uygulamalar puan ortalamasının 61.51, teknik beceriler puan ortalamasının 11.59, akademik öz yeterlilik puan ortalamasının 103.32 olduğu gözlenmiştir.

Ebeveyn kabul/red ve alt boyut puanlarına baktığımızda; baba için sıcaklık/şefkat puan ortalamasının 29.94, düşmanlık/saldırganlık puan ortalamasının 8.00, kayıtsızlık/ihmal puan ortalamasının 7.43, ayrışmamış red puan ortalamasının 4.94, kabul/red puan ortalamasının 35.43 olduğu; anne için sıcaklık/şefkat puan ortalamasının 32.18, düşmanlık/saldırganlık puan ortalamasının 8.12, kayıtsızlık/ihmal puan ortalamasının 6.52, ayrışmamış red puan ortalamasının 4.92, kabul/red puan ortalamasının 32.38 olduğu gözlenmiştir.

Araştırmada yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki korelasyon sonuçları Tablo 4.2. 'te yer almaktadır.

Tablo 4.2. Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanları Arasındaki Korelasyonları

		Yaşam Doyumu Ölçeği	Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği				Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba				Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne					
N=360		Yaşam Doyumu	Sosyal Statü	Bilişsel Uygulamalar	Teknik Beceriler	Akademik Öz Yeterlilik	Sıcaklık/Şefkat	Düşmanlık/Saldırganlık	Kayıtsızlık/İhmal	Ayrılmamış Red	Kabul/Red	Sıcaklık/Şefkat	Düşmanlık/Saldırganlık	Kayıtsızlık/İhmal	Ayrılmamış Red	Kabul/Red
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	r 1														
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	r 0.19*	1													
	Bilişsel Uygulamalar	r 0.33*	0.60*	1												
	Teknik Beceriler	r 0.25*	0.51*	0.50*	1											
	Akademik Öz Yeterlilik	r 0.31*	0.81*	0.94*	0.65*	1										
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	r 0.39*	0.18*	0.29*	0.20*	0.27*	1									
	Düşmanlık/Saldırganlık	r -0.22*	-0.09	-0.18*	-0.12**	-0.17*	-0.47*	1								
	Kayıtsızlık/İhmal	r -0.26*	-0.08	-0.16*	-0.15*	-0.15*	-0.67*	0.42*	1							
	Ayrılmamış Red	r -0.32*	-0.15*	-0.18*	-0.10	-0.19*	-0.50*	0.56*	0.49*	1						
	Kabul/Red	r -0.38*	-0.16*	-0.28*	-0.19*	-0.26*	-0.93*	0.66*	0.79*	0.63*	1					
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	r 0.36*	0.15*	0.27*	0.22*	0.26*	0.59*	-0.33*	-0.42*	-0.35*	-0.58*	1				
	Düşmanlık/Saldırganlık	r -0.24*	0.00	-0.17*	-0.07	-0.12**	-0.34*	0.54*	0.35*	0.36*	0.46*	-0.46*	1			
	Kayıtsızlık/İhmal	r -0.26*	-0.05	-0.11**	-0.17*	-0.12**	-0.39*	0.28*	0.57*	0.35*	0.47*	-0.53*	0.43*	1		
	Ayrılmamış Red	r -0.29*	-0.10	-0.16*	-0.10	-0.15*	-0.36*	0.32*	0.34*	0.56*	0.43*	-0.50*	0.53*	0.43*	1	
	Kabul/Red	r -0.37*	-0.11**	-0.25*	-0.20*	-0.23*	-0.58*	0.47*	0.52*	0.45*	0.65*	-0.88*	0.72*	0.71*	0.67*	1
r:	Spearman	Korelasyon,				*p<0.01,		**p<0.05:				İlişki				Var

Yaşam doyum puanı ile akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü ($r=0.19$, $p<0.01$), teknik beceriler ($r=0.25$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; bilişsel uygulamalar ($r=0.33$, $p<0.01$), akademik öz yeterlilik ($r=0.31$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada sosyal statü, bilişsel uygulama, teknik beceri ve akademik öz yeterlilik düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı söylenebilir.

Yaşam doyum puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.39$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.22$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.26$, $p<0.01$), ayrılmamış red ($r=-0.32$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.38$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrılmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Yaşam doyum puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.36$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.24$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.26$, $p<0.01$), ayrılmamış red ($r=-0.29$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.37$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrılmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Sosyal statü puanı ile akademik öz yeterlilik alt boyutlarından bilişsel uygulamalar ($r=0.60$, $p<0.01$), teknik beceriler ($r=0.51$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu; akademik öz yeterlilik ($r=0.81$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada bilişsel uygulama, teknik beceri ve akademik öz yeterlilik düzeyleri arttıkça sosyal statü düzeyinin arttığı söylenebilir.

Sosyal statü puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.09$, $p>0.05$), kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.08$, $p>0.05$) puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sıcaklık/şefkat ($r=0.18$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; ayrılmamış red ($r=-0.15$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.16$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça sosyal statü düzeyinin arttığı;

ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça sosyal statü düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Sosyal statü puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık ($r=0.00$, $p>0.05$), kayıtsızlık/ihtimal ($r=-0.05$, $p>0.05$), ayrışmamış red ($r=-0.10$, $p>0.05$) puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sıcaklık/şefkat ($r=0.15$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=-0.11$, $p<0.05$) puanı arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça sosyal statü düzeyinin arttığı; kabul/red düzeyi arttıkça sosyal statü düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Bilişsel uygulamalar puanı ile akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceriler ($r=0.50$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu; akademik öz yeterlilik ($r=0.94$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde çok yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada teknik beceri ve akademik öz yeterlilik düzeyleri arttıkça bilişsel uygulama düzeyinin arttığı söylenebilir.

Bilişsel uygulamalar puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.29$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.18$, $p<0.01$), kayıtsızlık/ihtimal ($r=-0.16$, $p<0.01$), ayrışmamış red ($r=-0.18$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=-0.28$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça bilişsel uygulama düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça bilişsel uygulama düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Bilişsel uygulamalar puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.27$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.17$, $p<0.01$), kayıtsızlık/ihtimal ($r=-0.11$, $p<0.05$), ayrışmamış red ($r=-0.16$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.25$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça bilişsel uygulama düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça bilişsel uygulama düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Teknik beceriler puanı ile akademik öz yeterlilik ($r=0.65$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada akademik öz yeterlilik düzeyi arttıkça teknik beceri düzeyinin arttığı söylenebilir.

Teknik beceriler puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından ayrışmamış red ($r=-0.10$, $p>0.05$) puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sıcaklık/şefkat ($r=0.20$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.12$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.15$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.19$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça teknik beceri düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, kabul/red düzeyleri arttıkça teknik beceri düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Teknik beceriler puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.07$, $p>0.05$), ayrışmamış red ($r=-0.10$, $p>0.05$) puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sıcaklık/şefkat ($r=0.22$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.17$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.20$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça teknik beceri düzeyinin arttığı; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red düzeyi arttıkça teknik beceri düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Akademik öz yeterlilik puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.27$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.17$, $p<0.01$), kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.15$, $p<0.01$), ayrışmamış red ($r=-0.19$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=-0.29$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Akademik öz yeterlilik puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.26$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; düşmanlık/ saldırganlık ($r=-0.12$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.12$, $p<0.05$), ayrışmamış red ($r=-0.15$, $p<0.01$), kabul/red ($r=-0.23$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Baba sıcaklık/şefkat puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.47$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; kayıtsızlık/ihtimal ($r=-0.67$, $p<0.01$), ayrışmamış red ($r=-0.50$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde orta düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=-0.93$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde çok yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça baba sıcaklık/şefkat düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Baba sıcaklık/şefkat puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=0.59$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu; anne düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.34$, $p<0.01$), anne kayıtsızlık/ihtimal ($r=-0.39$, $p<0.01$), anne ayrışmamış red ($r=-0.36$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne kabul/red ($r=-0.58$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça baba sıcaklık/şefkat düzeyinin arttığı; anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihtimal, anne ayrışmamış red, anne kabul/red düzeyleri arttıkça baba sıcaklık/şefkat düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Baba düşmanlık/saldırganlık puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından kayıtsızlık/ihtimal ($r=0.42$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; ayrışmamış red ($r=0.56$, $p<0.01$), kabul/red ($r=0.66$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça baba düşmanlık/saldırganlık düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba düşmanlık/saldırganlık puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=-0.33$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne düşmanlık/saldırganlık ($r=0.54$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu; anne kayıtsızlık/ihtimal ($r=0.28$, $p<0.01$), anne ayrışmamış red ($r=0.32$, $p<0.01$), anne kabul/red ($r=0.47$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça baba düşmanlık/saldırganlık düzeyinin azaldığı; anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihtimal, anne ayrışmamış red, anne kabul/red düzeyleri arttıkça baba düşmanlık/saldırganlık düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba kayıtsızlık/ihtimal puanı ile baba kabul/red alt boyutlarından ayrışmamış red ($r=0.49$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=0.79$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu

gözlenmiştir. Araştırmada baba ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça baba kayıtsızlık/ihmal düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba kayıtsızlık/ihmal puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=-0.42$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne düşmanlık/saldırganlık ($r=0.35$, $p<0.01$), anne ayrışmamış red ($r=0.34$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne kayıtsızlık/ihmal ($r=0.57$, $p<0.01$), anne kabul/red ($r=0.52$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça baba kayıtsızlık/ihmal düzeyinin azaldığı; anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihmal, anne ayrışmamış red, anne kabul/red düzeyleri arttıkça baba kayıtsızlık/ihmal düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba ayrışmamış red puanı ile baba kabul/red ($r=0.63$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada baba kabul/red düzeyi arttıkça baba ayrışmamış red düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba ayrışmamış red puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=-0.35$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne düşmanlık/saldırganlık ($r=0.36$, $p<0.01$), anne kayıtsızlık/ihmal ($r=0.35$, $p<0.01$), anne kabul/red ($r=0.45$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne ayrışmamış red ($r=0.56$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça baba ayrışmamış red düzeyinin azaldığı; anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihmal, anne ayrışmamış red, anne kabul/red düzeyleri arttıkça baba ayrışmamış red düzeyinin arttığı söylenebilir.

Baba kabul/red puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($r=-0.58$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde orta düzeyde ilişki olduğu; anne düşmanlık/saldırganlık ($r=0.46$, $p<0.01$), anne kayıtsızlık/ihmal ($r=0.47$, $p<0.01$), anne ayrışmamış red ($r=0.43$, $p<0.01$) puanları arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; anne kabul/red ($r=0.65$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça baba kabul/red düzeyinin azaldığı; anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihmal, anne ayrışmamış red, anne kabul/red düzeyleri arttıkça baba kabul/red düzeyinin arttığı söylenebilir.

Anne sıcaklık/şefkat puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık ($r=-0.46$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde zayıf düzeyde

ilişki olduğu; kayıtsızlık/ihmal ($r=-0.53$, $p<0.01$), ayrışmamış red ($r=-0.50$, $p<0.01$) puanları arasında ters yönde orta düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=-0.88$, $p<0.01$) puanı arasında ters yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça anne sıcaklık/şefkat düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Anne düşmanlık/saldırganlık puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından kayıtsızlık/ihmal ($r=0.43$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; ayrışmamış red ($r=0.53$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=0.72$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça anne düşmanlık/saldırganlık düzeyinin arttığı söylenebilir.

Anne kayıtsızlık/ihmal puanı ile anne kabul/red alt boyutlarından ayrışmamış red ($r=0.43$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu; kabul/red ($r=0.71$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça anne kayıtsızlık/ihmal düzeyinin arttığı söylenebilir. Anne ayrışmamış red puanı ile anne kabul/red ($r=0.67$, $p<0.01$) puanı arasında aynı yönde orta düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırmada anne kabul/red düzeyi arttıkça anne ayrışmamış red düzeyinin arttığı söylenebilir.

Araştırmada cinsiyetlerine göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Mann Whitney U testinin sonuçları Tablo 4.3.'te yer almaktadır.

Tablo 4.3. Cinsiyete Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	Kadın	207	175.99	36430.00	14902.00	0.34
		Erkek	153	186.60	28550.00		
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	Kadın	207	167.90	34755.00	13227.00	0.01*
		Erkek	153	197.55	30225.00		
	Bilişsel Uygulamalar	Kadın	207	182.43	37764.00	15435.00	0.68
		Erkek	153	177.88	27216.00		
	Teknik Beceriler	Kadın	207	171.85	35573.00	14045.00	0.07
		Erkek	153	192.20	29407.00		
	Akademik Öz Yeterlilik	Kadın	207	177.24	36688.00	15160.00	0.49
		Erkek	153	184.92	28292.00		
	Sıcaklık/Şefkat	Kadın	207	178.62	36973.50	15445.50	0.69
		Erkek	153	183.05	28006.50		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Düşmanlık/Saldırganlık	Kadın	207	168.97	34977.50	13449.50	0.01*
		Erkek	153	196.09	30002.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	Kadın	207	183.96	38079.00	15120.00	0.46
		Erkek	153	175.82	26901.00		
	Ayrışmamış Red	Kadın	207	179.78	37213.50	15685.50	0.86
		Erkek	153	181.48	27766.50		
	Kabul/Red	Kadın	207	178.66	36982.00	15454.00	0.70
		Erkek	153	182.99	27998.00		
	Sıcaklık/Şefkat	Kadın	207	178.97	37046.00	15518.00	0.74
		Erkek	153	182.58	27934.00		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Düşmanlık/Saldırganlık	Kadın	207	179.74	37206.50	15678.50	0.87
		Erkek	153	181.53	27773.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	Kadın	207	187.92	38900.00	14299.00	0.10
		Erkek	153	170.46	26080.00		
	Ayrışmamış Red	Kadın	207	184.36	38162.50	15036.50	0.34
		Erkek	153	175.28	26817.50		
	Kabul/Red	Kadın	207	182.05	37685.00	15514.00	0.74
		Erkek	153	178.40	27295.00		

U: Mann Whitney U Testi, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından bilişsel uygulamalar, teknik beceriler, akademik öz yeterlilik puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sosyal statü ($U=13227.00$, $p<0.05$) puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında erkeklerin kadınlara kıyasla sosyal statü puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Düşmanlık/saldırganlık ($U=13449.50$, $p<0.05$) puanları

cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında erkeklerin kadınlara kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada yaşlarına göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Mann Whitney U testinin sonuçları Tablo 4.4.'te yer almaktadır.

Tablo 4.4. Yaşa Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Yaş Düzeyi	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	12-15 Yaş	152	181.75	27626.50	15617.50	0.85
		16-19 Yaş	208	179.58	37353.50		
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	12-15 Yaş	152	186.65	28371.00	14873.00	0.34
		16-19 Yaş	208	176.00	36609.00		
	Bilişsel Uygulamalar	12-15 Yaş	152	182.76	27780.00	15464.00	0.72
		16-19 Yaş	208	178.85	37200.00		
	Teknik Beceriler	12-15 Yaş	152	203.17	30882.50	12361.50	0.00*
		16-19 Yaş	208	163.93	34097.50		
	Akademik Öz Yeterlilik	12-15 Yaş	152	185.98	28268.50	14975.50	0.39
		16-19 Yaş	208	176.50	36711.50		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	12-15 Yaş	152	178.64	27153.00	15525.00	0.77
		16-19 Yaş	208	181.86	37827.00		
	Düşmanlık/Saldırganlık	12-15 Yaş	152	193.50	29411.50	13832.50	0.04*
		16-19 Yaş	208	171.00	35568.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	12-15 Yaş	152	182.29	27707.50	15536.50	0.78
		16-19 Yaş	208	179.19	37272.50		
	Ayrışmamış Red	12-15 Yaş	152	187.60	28514.50	14729.50	0.19
		16-19 Yaş	208	175.31	36465.50		
	Kabul/Red	12-15 Yaş	152	185.45	28188.50	15055.50	0.44
		16-19 Yaş	208	176.88	36791.50		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	12-15 Yaş	152	178.82	27181.00	15553.00	0.79
		16-19 Yaş	208	181.73	37799.00		
	Düşmanlık/Saldırganlık	12-15 Yaş	152	192.29	29228.50	14015.50	0.06
		16-19 Yaş	208	171.88	35751.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	12-15 Yaş	152	179.50	27284.50	15656.50	0.87
		16-19 Yaş	208	181.23	37695.50		
	Ayrışmamış Red	12-15 Yaş	152	185.15	28143.50	15100.50	0.40
		16-19 Yaş	208	177.10	36836.50		
	Kabul/Red	12-15 Yaş	152	184.08	27980.00	15264.00	0.58
		16-19 Yaş	208	177.88	37000.00		

U: Mann Whitney U Testi, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Teknik beceriler ($U=12361.50$, $p<0.05$) yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla teknik beceri puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Düşmanlık/saldırganlık ($U=13832.50$, $p<0.05$) puanları yaşa göre anlamlı

bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada anne-babalarının birliktelik durumlarına göre yaşam doyumu ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Mann Whitney U testinin sonuçları Tablo 4.5.'da yer almaktadır

Tablo 4.5. Anne-Baba Birliktelik Durumlarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Anne-Baba Birlikteliği	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	Birlikteler	323	184.14	59478.50	4798.50	0.04*
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	148.69	5501.50		
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	Birlikteler	323	182.89	59074.00	5203.00	0.20
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	159.62	5906.00		
	Bilişsel Uygulamalar	Birlikteler	323	183.98	59425.50	4851.50	0.06
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	150.12	5554.50		
	Teknik Beceriler	Birlikteler	323	183.10	59140.50	5136.50	0.16
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	157.82	5839.50		
	Akademik Öz Yeterlilik	Birlikteler	323	184.21	59501.00	4776.00	0.04*
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	148.08	5479.00		
	Sıcaklık/Şefkat	Birlikteler	323	186.28	60168.50	4108.50	0.00*
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	130.04	4811.50		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Düşmanlık/Saldırganlık	Birlikteler	323	182.13	58828.50	5448.50	0.36
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	166.26	6151.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	Birlikteler	323	176.72	57080.00	4754.00	0.04*
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	213.51	7900.00		
	Ayrışmamış Red	Birlikteler	323	179.45	57962.50	5636.50	0.50
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	189.66	7017.50		
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Kabul/Red	Birlikteler	323	176.17	56904.50	4578.50	0.02*
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	218.26	8075.50		
	Sıcaklık/Şefkat	Birlikteler	323	180.53	58310.50	5966.50	0.99
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	180.26	6669.50		
	Düşmanlık/Saldırganlık	Birlikteler	323	180.95	58445.50	5831.50	0.80
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	176.61	6534.50		
	Kayıtsızlık/İhmal	Birlikteler	323	179.18	57875.00	5549.00	0.46
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	192.03	7105.00		
	Ayrışmamış Red	Birlikteler	323	179.36	57932.00	5606.00	0.47
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	190.49	7048.00		
	Kabul/Red	Birlikteler	323	180.74	58379.00	5898.00	0.90
		Ayrılar/Anne Ölü/Baba Ölü	37	178.41	6601.00		

U: Mann Whitney U Testi, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum (U=4798.50, p<0.05) puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası

ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla yaşam doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, teknik beceri puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Akademik öz yeterlilik ($U=4776.00$, $p<0.05$) puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla akademik öz yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, ayrışmamış red puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($U=4108.50$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihtimal ($U=4754.00$, $p<0.05$), kabul/red ($U=4578.50$, $p<0.05$) puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat düzeylerinin daha yüksek; baba kayıtsızlık/ihtimal, baba kabul/red düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada sınıf düzeylerine göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.6.'de yer almaktadır.

Tablo 4.6. Sınıf Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. Lise 1	158	189.16	6.406	0.04*	b-c
		b. Lise 2	118	160.71			
		c. Lise 3-4	84	192.02			
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	a. Lise 1	158	184.41	10.823	0.00*	b-c
		b. Lise 2	118	157.52			
		c. Lise 3-4	84	205.43			
	Bilişsel Uygulamalar	a. Lise 1	158	176.17	10.676	0.01*	a-c
		b. Lise 2	118	164.17			b-c
		c. Lise 3-4	84	211.58			
	Teknik Beceriler	a. Lise 1	158	190.87	3.325	0.19	
		b. Lise 2	118	168.05			
		c. Lise 3-4	84	178.48			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. Lise 1	158	179.68	10.094	0.01*	b-c
		b. Lise 2	118	161.53			
		c. Lise 3-4	84	208.68			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. Lise 1	158	183.58	15.000	0.00*	b-c
		b. Lise 2	118	154.55			
		c. Lise 3-4	84	211.16			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. Lise 1	158	202.41	14.089	0.00*	a-b
		b. Lise 2	118	167.61			a-c
		c. Lise 3-4	84	157.40			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. Lise 1	158	182.12	12.207	0.00*	a-c
		b. Lise 2	118	200.36			b-c
		c. Lise 3-4	84	149.55			
	Ayrışmamış Red	a. Lise 1	158	190.61	9.242	0.01*	a-c
		b. Lise 2	118	184.83			b-c
		c. Lise 3-4	84	155.41			
	Kabul/Red	a. Lise 1	158	185.16	16.582	0.00*	a-c
		b. Lise 2	118	201.54			b-c
		c. Lise 3-4	84	142.17			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. Lise 1	158	179.05	8.737	0.01*	b-c
		b. Lise 2	118	163.92			
		c. Lise 3-4	84	206.51			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. Lise 1	158	193.47	6.568	0.04*	a-c
		b. Lise 2	118	178.58			
		c. Lise 3-4	84	158.80			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. Lise 1	158	180.46	5.637	0.06	
		b. Lise 2	118	194.56			
		c. Lise 3-4	84	160.83			
	Ayrışmamış Red	a. Lise 1	158	184.34	4.616	0.10	
		b. Lise 2	118	188.21			
		c. Lise 3-4	84	162.46			
	Kabul/Red	a. Lise 1	158	184.78	9.211	0.01*	a-c
		b. Lise 2	118	195.34			b-c
		c. Lise 3-4	84	151.60			

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=2, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum ($\chi^2=6.406$, $p<0.05$) puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi sınıf düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla yaşam doyum düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceri puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sosyal statü ($\chi^2=10.823$, $p<0.05$), bilişsel uygulamalar ($\chi^2=10.676$, $p<0.05$), akademik öz yeterlilik ($\chi^2=10.094$, $p<0.05$) puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi sınıf düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla bilişsel uygulama puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat ($\chi^2=15.000$, $p<0.05$), düşmanlık/saldırganlık ($\chi^2=14.089$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihtimal ($\chi^2=12.207$, $p<0.05$), ayrışmamış red ($\chi^2=9.242$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=16.582$, $p<0.05$) puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi sınıf düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 2’de okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutlarından kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=8.737$, $p<0.05$), düşmanlık/saldırganlık ($\chi^2=6.568$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=9.211$, $p<0.05$) puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi sınıf düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak

amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık, kabul/red puanlarının daha yüksek görülmektedir.

Araştırmada başarı puanlarına göre yaşam doyumu ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçeği ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.7.’de yer almaktadır.

Tablo 4.7. Başarı Puanlarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Başarı Puanı	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. 0-50 Puan	13	183.81	3.401	0.18	
		b. 50-75 Puan	83	162.06			
		c. 75-100 Puan	264	186.13			
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	a. 0-50 Puan	13	149.42	15.722	0.00*	b-c
		b. 50-75 Puan	83	143.75			
		c. 75-100 Puan	264	193.59			
	Bilişsel Uygulamalar	a. 0-50 Puan	13	141.58	62.963	0.00*	b-c
		b. 50-75 Puan	83	104.12			
		c. 75-100 Puan	264	206.43			
	Teknik Beceriler	a. 0-50 Puan	13	201.88	3.340	0.19	
		b. 50-75 Puan	83	163.22			
		c. 75-100 Puan	264	184.88			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. 0-50 Puan	13	146.04	48.982	0.00*	b-c
		b. 50-75 Puan	83	113.13			
		c. 75-100 Puan	264	203.38			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. 0-50 Puan	13	203.12	3.343	0.19	
		b. 50-75 Puan	83	163.42			
		c. 75-100 Puan	264	184.76			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. 0-50 Puan	13	198.23	10.437	0.01*	b-c
		b. 50-75 Puan	83	210.06			
		c. 75-100 Puan	264	170.33			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. 0-50 Puan	13	162.58	3.162	0.21	
		b. 50-75 Puan	83	197.39			
		c. 75-100 Puan	264	176.07			
	Ayrışmamış Red	a. 0-50 Puan	13	211.38	2.827	0.24	
		b. 50-75 Puan	83	188.39			
		c. 75-100 Puan	264	176.50			
	Kabul/Red	a. 0-50 Puan	13	171.77	4.143	0.13	
		b. 50-75 Puan	83	200.84			
		c. 75-100 Puan	264	174.53			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. 0-50 Puan	13	183.96	0.070	0.97	
		b. 50-75 Puan	83	178.11			
		c. 75-100 Puan	264	181.08			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. 0-50 Puan	13	192.46	1.339	0.51	
		b. 50-75 Puan	83	190.38			
		c. 75-100 Puan	264	176.80			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. 0-50 Puan	13	172.81	0.140	0.93	
		b. 50-75 Puan	83	183.10			
		c. 75-100 Puan	264	180.06			
	Ayrışmamış Red	a. 0-50 Puan	13	216.85	2.244	0.33	
		b. 50-75 Puan	83	178.81			
		c. 75-100 Puan	264	179.24			
	Kabul/Red	a. 0-50 Puan	13	182.15	0.550	0.76	
		b. 50-75 Puan	83	187.78			
		c. 75-100 Puan	264	178.13			

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=2, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceri puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sosyal statü ($\chi^2=15.722$, $p<0.05$), bilişsel uygulamalar ($\chi^2=62.963$, $p<0.05$), akademik öz yeterlilik ($\chi^2=48.982$, $p<0.05$) puanları başarı puanlarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi başarı puanları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Düşmanlık/saldırganlık ($\chi^2=10.437$, $p<0.05$) puanları başarı puanlarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi başarı puanları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada annelerinin eğitim düzeylerine göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.8.'da yer almaktadır.

Tablo 4.8. Anne Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Anne-Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. İlkokul-Ortaokul	127	174,96	1,909	0,59	
		b. Lise	132	180,74			
		c. Üniversite	86	182,54			
		d. Lisansüstü	15	213,53			
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	a. İlkokul-Ortaokul	127	159,22	9,876	0,02*	a-c
		b. Lise	132	185,44			
		c. Üniversite	86	203,55			
		d. Lisansüstü	15	184,97			
	Bilişsel Uygulamalar	a. İlkokul-Ortaokul	127	152,70	14,109	0,00*	a-b a-c
		b. Lise	132	194,52			
		c. Üniversite	86	196,10			
		d. Lisansüstü	15	203,03			
	Teknik Beceriler	a. İlkokul-Ortaokul	127	163,08	5,853	0,12	
		b. Lise	132	186,78			
		c. Üniversite	86	193,84			
		d. Lisansüstü	15	196,17			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. İlkokul-Ortaokul	127	152,54	14,747	0,00*	a-b a-c
		b. Lise	132	191,28			
		c. Üniversite	86	202,20			
		d. Lisansüstü	15	197,90			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. İlkokul-Ortaokul	127	158,00	9,722	0,02*	a-b a-c
		b. Lise	132	191,05			
		c. Üniversite	86	192,57			
		d. Lisansüstü	15	208,93			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. İlkokul-Ortaokul	127	188,75	3,883	0,27	
		b. Lise	132	184,80			
		c. Üniversite	86	162,77			
		d. Lisansüstü	15	174,47			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. İlkokul-Ortaokul	127	196,19	7,177	0,07	
		b. Lise	132	180,28			
		c. Üniversite	86	164,15			
		d. Lisansüstü	15	143,37			
	Ayrışmamış Red	a. İlkokul-Ortaokul	127	186,62	2,802	0,42	
		b. Lise	132	183,14			
		c. Üniversite	86	171,76			
		d. Lisansüstü	15	155,53			
	Kabul/Red	a. İlkokul-Ortaokul	127	203,26	10,606	0,01*	a-c
		b. Lise	132	173,55			
		c. Üniversite	86	163,53			
		d. Lisansüstü	15	146,23			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. İlkokul-Ortaokul	127	158,72	11,208	0,01*	a-d
		b. Lise	132	189,81			
		c. Üniversite	86	189,87			
		d. Lisansüstü	15	229,30			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. İlkokul-Ortaokul	127	192,12	3,209	0,36	
		b. Lise	132	178,53			
		c. Üniversite	86	169,05			
		d. Lisansüstü	15	165,07			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. İlkokul-Ortaokul	127	184,13	2,855	0,42	
		b. Lise	132	185,77			
		c. Üniversite	86	173,13			
		d. Lisansüstü	15	145,60			

Tablo 4.8. Anne Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması (Devamı)

Ayrışmamış Red	a. İlkokul-Ortaokul	127	182,17	0,104	0,99	
	b. Lise	132	180,08			
	c. Üniversite	86	179,53			
	d. Lisansüstü	15	175,53			
Kabul/Red	a. İlkokul-Ortaokul	127	201,17	10,578	0,01*	a-c
	b. Lise	132	174,93			
	c. Üniversite	86	167,66			a-d
	d. Lisansüstü	15	128,10			

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=3, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceri puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05). Sosyal statü ($\chi^2=9.876$, p<0.05), bilişsel uygulamalar ($\chi^2=14.109$, p<0.05), akademik öz yeterlilik ($\chi^2=14.747$, p<0.05) puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların annelerin hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/işmal, ayrışmamış red puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=9.722$, p<0.05), kabul/red ($\chi^2=10.606$, p<0.05) puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların annelerin hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lise mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=11.208$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=10.578$, $p<0.05$) puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların annelerin hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada babalarının eğitim düzeylerine göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.9.'da yer almaktadır.

Tablo 4.9. Baba Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Baba-Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. İlkokul-Ortaokul	80	173.73	1.660	0.65	
		b. Lise	131	175.71			
		c. Üniversite	123	190.07			
		d. Lisansüstü	26	180.25			
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	a. İlkokul-Ortaokul	80	173.11	2.874	0.41	
		b. Lise	131	172.47			
		c. Üniversite	123	191.91			
		d. Lisansüstü	26	189.73			
	Bilişsel Uygulamalar	a. İlkokul-Ortaokul	80	161.02	4.895	0.18	
		b. Lise	131	179.99			
		c. Üniversite	123	194.03			
		d. Lisansüstü	26	179.00			
	Teknik Beceriler	a. İlkokul-Ortaokul	80	169.98	2.621	0.45	
		b. Lise	131	176.51			
		c. Üniversite	123	192.23			
		d. Lisansüstü	26	177.48			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. İlkokul-Ortaokul	80	161.03	5.777	0.12	
		b. Lise	131	176.92			
		c. Üniversite	123	196.15			
		d. Lisansüstü	26	184.40			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. İlkokul-Ortaokul	80	151.53	8.729	0.03*	a-c
		b. Lise	131	183.82			
		c. Üniversite	123	194.10			
		d. Lisansüstü	26	188.62			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. İlkokul-Ortaokul	80	198.46	7.250	0.06	
		b. Lise	131	182.12			
		c. Üniversite	123	163.15			
		d. Lisansüstü	26	199.13			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. İlkokul-Ortaokul	80	207.37	7.380	0.06	
		b. Lise	131	176.09			
		c. Üniversite	123	169.48			
		d. Lisansüstü	26	172.19			
	Ayrışmamış Red	a. İlkokul-Ortaokul	80	196.06	9.113	0.03*	a-c b-c
		b. Lise	131	189.39			
		c. Üniversite	123	162.86			
		d. Lisansüstü	26	171.27			
	Kabul/Red	a. İlkokul-Ortaokul	80	214.48	12.442	0.01*	a-b a-c
		b. Lise	131	177.63			
		c. Üniversite	123	162.37			
		d. Lisansüstü	26	176.19			

Tablo 4.9. Baba Eğitim Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması (Devamı)

Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. İlkokul-Ortaokul	80	161.14	7.772	0.051
		b. Lise	131	173.29		
		c. Üniversite	123	195.92		
		d. Lisansüstü	26	203.44		
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. İlkokul-Ortaokul	80	179.39	4.218	0.24
		b. Lise	131	184.95		
		c. Üniversite	123	169.80		
		d. Lisansüstü	26	212.10		
	Kayıtsızlık/İhmal	a. İlkokul-Ortaokul	80	200.36	5.427	0.14
		b. Lise	131	181.32		
		c. Üniversite	123	167.12		
		d. Lisansüstü	26	178.56		
	Ayrışmamış Red	a. İlkokul-Ortaokul	80	175.37	2.499	0.48
		b. Lise	131	190.21		
		c. Üniversite	123	175.49		
		d. Lisansüstü	26	171.08		
	Kabul/Red	a. İlkokul-Ortaokul	80	200.09	7.204	0.07
		b. Lise	131	186.87		
		c. Üniversite	123	162.42		
		d. Lisansüstü	26	173.65		

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=3, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, teknik beceri, akademik öz yeterlilik puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>0.05). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=8.729$, p<0.05), ayrışmamış red ($\chi^2=9.113$, p<0.05), kabul/red ($\chi^2=12.442$, p<0.05) puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların babaların hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında babası ilkökul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lise mezunu olan kişilere kıyasla kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkökul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası

üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası lise mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla ayrışmamış red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=11.208$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=10.578$, $p<0.05$) puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların babaların hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada ailesinin gelir düzeylerine göre yaşam doyumu ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçeği ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.10.'de yer almaktadır.

Tablo 4.10. Ailenin Gelir Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Ailenin Gelir Düzeyi (TL)	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. 1.000-3.000 TL	68	176.66	0.216	0.98	
		b. 3.001-5.000 TL	163	183.06			
		c. 5.001-10.000 TL	117	179.51			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	177.08			
	Sosyal Statü	a. 1.000-3.000 TL	68	149.51	11.346	0.01*	a-c
		b. 3.001-5.000 TL	163	178.64			
		c. 5.001-10.000 TL	117	196.14			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	228.92			
	Bilişsel Uygulamalar	a. 1.000-3.000 TL	68	155.29	8.526	0.04*	a-c a-d
		b. 3.001-5.000 TL	163	177.78			
		c. 5.001-10.000 TL	117	194.16			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	227.08			
	Teknik Beceriler	a. 1.000-3.000 TL	68	162.96	4.702	0.20	
		b. 3.001-5.000 TL	163	176.44			
		c. 5.001-10.000 TL	117	194.50			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	198.46			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. 1.000-3.000 TL	68	150.92	11.477	0.01*	a-c a-d
		b. 3.001-5.000 TL	163	176.79			
		c. 5.001-10.000 TL	117	198.03			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	227.54			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. 1.000-3.000 TL	68	160.39	4.767	0.19	
		b. 3.001-5.000 TL	163	186.54			
		c. 5.001-10.000 TL	117	179.88			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	218.50			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. 1.000-3.000 TL	68	186.64	2.658	0.45	
		b. 3.001-5.000 TL	163	171.61			
		c. 5.001-10.000 TL	117	187.00			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	203.00			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. 1.000-3.000 TL	68	207.44	6.424	0.09	
		b. 3.001-5.000 TL	163	170.13			
		c. 5.001-10.000 TL	117	179.53			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	178.21			
	Ayrışmamış Red	a. 1.000-3.000 TL	68	192.75	3.276	0.35	
		b. 3.001-5.000 TL	163	172.43			
		c. 5.001-10.000 TL	117	182.80			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	198.29			
	Kabul/Red	a. 1.000-3.000 TL	68	204.83	5.467	0.14	
		b. 3.001-5.000 TL	163	171.17			
		c. 5.001-10.000 TL	117	181.35			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	161.13			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. 1.000-3.000 TL	68	173.40	0.568	0.90	
		b. 3.001-5.000 TL	163	182.90			
		c. 5.001-10.000 TL	117	180.15			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	191.46			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. 1.000-3.000 TL	68	178.84	0.733	0.87	
		b. 3.001-5.000 TL	163	177.35			
		c. 5.001-10.000 TL	117	186.79			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	171.38			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. 1.000-3.000 TL	68	201.17	4.105	0.25	
		b. 3.001-5.000 TL	163	172.31			
		c. 5.001-10.000 TL	117	180.67			
		d. 10.001 TL ve Üstü	12	173.04			

Tablo 4.10. Ailenin Gelir Düzeylerine Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması (Devamı)

Ayrışmamış Red	a. 1.000-3.000 TL	68	184.01	1.099	0.78
	b. 3.001-5.000 TL	163	176.25		
	c. 5.001-10.000 TL	117	182.38		
	d. 10.001 TL ve Üstü	12	199.96		
Kabul/Red	a. 1.000-3.000 TL	68	194.79	1.879	0.60
	b. 3.001-5.000 TL	163	174.44		
	c. 5.001-10.000 TL	117	181.15		
	d. 10.001 TL ve Üstü	12	175.63		

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=3, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceri puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sosyal statü ($\chi^2=11.346$, $p<0.05$), bilişsel uygulamalar ($\chi^2=8.526$, $p<0.05$), akademik öz yeterlilik ($\chi^2=11.477$, $p<0.05$) puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların ailenin hangi gelir düzeyleri arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 5.001-10.000 TL arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 10.001 TL ve üstünde olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Araştırmada kardeş sayılarına göre yaşam doyum ölçeği, akademik öz yeterlilik ölçeği, ebeveyn kabul/red ölçek ve alt boyut puanları arasındaki farkların anlamlılığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis H testinin sonuçları Tablo 4.11.'de yer almaktadır.

Tablo 4.11. Kardeş Sayılarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması

N=360		Kardeş Sayısı	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Anlamlı Fark
Yaşam Doyumu Ölçeği	Yaşam Doyumu	a. Kardeş Yok	41	208.95	7.942	0.04*	a-d
		b. 1 Kardeş	202	180.38			
		c. 2-3 Kardeş	101	178.24			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	123.44			
Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	Sosyal Statü	a. Kardeş Yok	41	173.02	6.084	0.11	
		b. 1 Kardeş	202	192.13			
		c. 2-3 Kardeş	101	163.78			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	158.31			
	Bilişsel Uygulamalar	a. Kardeş Yok	41	190.43	8.478	0.04*	b-c
		b. 1 Kardeş	202	191.20			
		c. 2-3 Kardeş	101	161.90			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	137.44			
	Teknik Beceriler	a. Kardeş Yok	41	193.33	11.578	0.01*	b-c
		b. 1 Kardeş	202	193.25			
		c. 2-3 Kardeş	101	152.22			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	165.22			
	Akademik Öz Yeterlilik	a. Kardeş Yok	41	186.55	10.881	0.01*	b-c
		b. 1 Kardeş	202	193.96			
		c. 2-3 Kardeş	101	157.58			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	139.69			
Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba	Sıcaklık/Şefkat	a. Kardeş Yok	41	199.83	9.136	0.03*	a-c b-c
		b. 1 Kardeş	202	189.95			
		c. 2-3 Kardeş	101	155.92			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	166.78			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. Kardeş Yok	41	161.01	5.847	0.12	
		b. 1 Kardeş	202	176.71			
		c. 2-3 Kardeş	101	198.92			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	162.03			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. Kardeş Yok	41	151.01	11.622	0.01*	a-c b-c
		b. 1 Kardeş	202	172.16			
		c. 2-3 Kardeş	101	205.12			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	205.97			
	Ayrışmamış Red	a. Kardeş Yok	41	169.10	3.027	0.39	
		b. 1 Kardeş	202	177.29			
		c. 2-3 Kardeş	101	192.71			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	173.16			
	Kabul/Red	a. Kardeş Yok	41	156.20	12.976	0.01*	a-c b-c
		b. 1 Kardeş	202	169.92			
		c. 2-3 Kardeş	101	210.84			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	184.84			

Tablo 4.11. Kardeş Sayılarına Göre Yaşam Doyum Ölçeği, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Ebeveyn Kabul/Red Ölçek ve Alt Boyut Puanlarının Karşılaştırılması (Devamı)

Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne	Sıcaklık/Şefkat	a. Kardeş Yok	41	206.30	10.847	0.01*	a-c b-c
		b. 1 Kardeş	202	189.21			
		c. 2-3 Kardeş	101	157.41			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	150.13			
	Düşmanlık/Saldırganlık	a. Kardeş Yok	41	156.52	5.498	0.14	
		b. 1 Kardeş	202	179.50			
		c. 2-3 Kardeş	101	195.83			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	157.84			
	Kayıtsızlık/İhmal	a. Kardeş Yok	41	146.13	8.582	0.04*	a-c a-d
		b. 1 Kardeş	202	179.15			
		c. 2-3 Kardeş	101	190.83			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	220.38			
	Ayrışmamış Red	a. Kardeş Yok	41	191.37	2.014	0.57	
		b. 1 Kardeş	202	177.72			
		c. 2-3 Kardeş	101	185.08			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	158.88			
	Kabul/Red	a. Kardeş Yok	41	152.61	9.608	0.02*	a-c b-c
		b. 1 Kardeş	202	173.18			
		c. 2-3 Kardeş	101	204.50			
		d. 4 Kardeş ve Üstü	16	192.88			

χ^2 : Kruskal Wallis H Testi, sd=3, *p<0.05: İlişki Var

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum ($\chi^2=7.942$, $p<0.05$) puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Farklılıkların hangi kardeş sayıları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla yaşam doyum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Bilişsel uygulamalar ($\chi^2=8.478$, $p<0.05$), teknik beceriler ($\chi^2=11.578$, $p<0.05$), akademik öz yeterlilik ($\chi^2=10.881$, $p<0.05$) puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi kardeş sayıları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, teknik beceriler, akademik öz yeterlilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, ayrışmamış red puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=9.136$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihmal ($\chi^2=11.622$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=12.976$, $p<0.05$) puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi kardeş sayıları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık, ayrışmamış red puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Sıcaklık/şefkat ($\chi^2=10.847$, $p<0.05$), kayıtsızlık/ihmal ($\chi^2=8.582$, $p<0.05$), kabul/red ($\chi^2=9.608$, $p<0.05$) puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Farklılıkların hangi kardeş sayıları arasında olduğunu ortaya koymak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla kayıtsızlık/ihmal puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

5.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Tartışma

Araştırmada baba kabul red alt boyutları ve yaşam doyumu ilişkisinde baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı söylenebilmektedir.

Anne kabul red boyutları ve yaşam doyumu ilişkisinde anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı söylenebilir. ABD’de 12-14 yaş aralığındaki 451 birey üzerindeki bir araştırmada anne babasıyla sıcak ve samimi ilişkisi olan çocukların arkadaşlarıyla ve kardeşleriyle ilişkilerinin olumlu olduğu ve ebeveynlerince reddedilip dışlanan çocukların sosyal yaşamlarında sorunlar yaşadıkları ve akranlarınca sevilmedikleri tespit edilmiştir (Paley ve ark., 2000). Bireyin aile içerisinde ebeveynlerince sıcaklık ve samimiyet hissedebilmesinin ileriki yaşamında ve bulunduğu sosyal çevresinde bireyi olumlu yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada bireyin akademik öz yeterlilik düzeyi arttıkça yaşam doyumu düzeyinin de arttığı söylenebilmektedir. Öz yeterliliğin yaşam doyumu üzerinde pozitif yönlü bir etkisi bulunmaktadır (Azizli ve ark., 2015; O’Sullivan, 2011). Akademik olarak bireyin kendisini yeterli hissedebilmesi ergen bireylerde yaşamdan aldıkları mutluluğa etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Anne-baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı söylenebilir. Gilman ve Huebner (2006) araştırmalarında yaşam doyumunun yüksek olduğu ergenler incelenmiştir. Yaşam doyumuyla ebeveyn ilişkileri, yüksek not ortalaması, benlik saygısı, kişilerarası ilişkiler, okula ve öğretmenlere karşı tutum, umut arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Proctor ve ark. (2010) , yaşam doyum düzeyinin yüksek olduğu ergenler üzerinde araştırma yapmışlardır. Araştırmanın örnekleminde 410 ergen birey yaşam doyumu düzeylerine göre çok yüksek, orta ve çok düşük olmak üzere üç gruba ayrılmışlardır. Araştırmanın sonucunda çok mutlu olan ergenlerin okulla ilgili tüm alanlarda ve

kişiler içi, kişilerarası değişkenlerde daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Ayrıca yaşam doyumuyla çevresel görüş, ebeveyn ilişkileri, benlik saygısı, akran ilişkileri, mutluluk ile anlamlı bir biçimde olumlu ilişki göstermekte, depresyonla olumsuz ilişki göstermektedir.

Araştırmada yaşam doyumunun cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Literatür incelemesinde bireyin cinsiyetinin yaşam doyumuna herhangi bir etkisinin olmadığı bulunmuştur (Seydooğulları ve Arıdağ, 2012). Literatür incelemesinin araştırma sonucunu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Cinsiyet ve akademik öz yeterlilik alt boyutları ilişkisinde akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında erkeklerin kadınlara kıyasla sosyal statü puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Akademik öz yeterlilik genel puanında cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Sadece akademik öz yeterlilik alt dallarından sosyal statü puanının erkeklerin kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Zeldin ve Pajares (2000), Shyu ve Huang (1999) çalışmalarında da cinsiyetin akademik öz yeterlilik üzerinde etkisinin görülmediği bulunmuştur. Shkullaku (2013), Sommers (1994) araştırmalarında erkeklerin kadınlardan akademik öz yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada akademik öz yeterlilik alt dallarından sosyal statü puanının erkeklerin, kadınlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin erkek çocuklarının yetiştirilirken kız çocuklarına nazaran her işin üstesinden gelinebileceğini hissettiren bir biçimde ebeveynlerince yetiştirilmeleri ve toplumun her kesiminde yer edinebileceklerinin sosyal çevre ve aile içinde belirtilerek büyütülmeleri olarak düşünülmektedir.

Bu çalışmada anne kabul red alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Baba alt boyutlarında ise sıcaklık şefkat, kayıtsızlık ihmal, ayrışmamış red ve kabul red alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemekle birlikte yalnızca baba düşmanlık saldırganlık puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşmaktadır. Baba düşmanlık saldırganlık alt boyutunda erkeklerin kadınlara oranla baba düşmanlık saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatür incelemesinde Salahur (2010) ve Karaboğa (2018), araştırmalarında babadan algılanan ayrışmamış reddin kadınlara kıyasla erkeklerde daha fazla olduğunu belirtmiştir. Karaboğa' nın (2018) çalışmasında da baba kabul-

red formunun, düşmanlık boyutunun cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir, erkek öğrencilerde kızlara göre babadan algılanan düşmanlık-saldırganlık algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada erkeklerin kadınlara oranla baba düşmanlık-saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak kadınların toplumda daha naif ve hassas olarak algılanarak erkeklerin ise daha sert ve otoriter algılanmasının yanında erkek çocuklarının sert tutum ve davranışlara hazırlıklı olmaları gerektiğinin bireyin babası tarafından düşünüldüğü ve babanın bunu davranışlarına da yansıttığı şeklinde yorumlanabilmektedir.

Yaşam doyum puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kıvılcım (2014) araştırmasında yaşam doyumunun anlamlı düzeyde yaşa göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatür incelemesinin araştırma sonucunu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlar ve yaş ilişkisinde akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Teknik beceriler yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla teknik beceri puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Telef (2011) ve Koçer (2014) tarafından yapılan araştırmalarda 12 yaşındaki ergen bireylerin akademik öz-yeterlik düzeyleri, 13 yaşındaki ergen bireyler ve daha yaşça büyük bireylere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Akademik öz yeterlilik alt dallarından teknik beceri puanının yaşı yüksek olan bireylerde düşük olmasının nedeni olarak lise öğrenimindeki bireylerde yaş ilerledikçe üniversite sınavı yaklaştığı için oluşan tedirginlik sonucu üstüne düşen görevleri tam olarak yerine getirememe endişesi duydukları düşünülmektedir.

Araştırmada anne kabul/red alt boyutlarından hiçbirinde yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Baba düşmanlık/saldırganlık puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yaş değişkeninde yeterli derecede araştırma literatürde bulunmamaktadır. Bunun nedeni olarak örneklem grubunun yaşlarının birbirine yakın olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Anne-baba birliktelik ve yaşam doyumu ilişkisinde, anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla yaşam doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Çeçen (2007)' nin üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı bireysel, aile bütünlüğü ve benlik saygılarının yaşam doyumuna etkisini ortaya koyduğu araştırmasında yaşam doyumu, bireysel bütünlük ve aile bütünlük duygusu arasında orta düzeyde pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir. Yaşam doyumunda en çok bireysel bütünlük duygusunun etkilediği görülmüştür. Araştırma sonucunda anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla yaşam doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak bireylerin aile içerisinde kendilerini bir bütün olarak hissedebilmeleri ve aile sıcaklığını hissederek mutluluk ve güven duyabildikleri düşünülmektedir.

Akademik öz yeterlilik puanları anne babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anne babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla akademik öz yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Ebeveyn kabul red alt boyutlarından kayıtsızlık/ihmal, puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anne babası birlikte olan kişilerin, anne babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat düzeylerinin daha yüksek; baba kayıtsızlık/ihmal, baba kabul/red düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Öngider (2006) araştırmasında boşanmış ailedeki çocukların babalarını, boşanmamış ailelerdeki çocukların babalarını algılayışında daha az düzeyde kabul edici oldukları tespit edilmiştir. Boşanmış bireylerin çocukları babalarını daha ihmalkâr ve az sıcak olarak algılamaktadırlar. Boşanmış ailelerdeki çocuklarda boşanma çocukların annelerini algılayışları üzerinde bir değişikliğe yol açmazken babaların daha az kabul edici olarak algılanmasına babalarının çocuklarını daha az sevdiklerini, istediklerini algılamalarına yol açtığı belirtilmiştir. Evli ve boşanmış aileler üzerinde yapılan çalışmada 8-11 yaş arasındaki bireylerin ebeveynlerini kabul ya da reddetme biçimleri incelenmiştir. Araştırma sonuçlarında ebeveynleri arasında çatışma olan bireylerin, ebeveynleri evli ya da boşanmış olmasından daha önemli olduğu, anne babası arasında çatışma olan çocukların ebeveynleri boşanmış olan çocuklardan daha fazla ebeveyn reddi yaşadıklarını ve psikolojik olarak yıprandıkları tespit edilmiştir.

Anne baba arasındaki çatışma çocuklarını daha fazla reddetmelerine neden olabilmektedir. Evli olan ailelerde baba da anne kadar çocuğun kabul red algısında etkili olduğu fakat boşanma sonrasında babaların çocuklar üzerindeki etkisinin azaldığı annenin çocuğun yaşamına daha fazla etki yaptığı tespit edilmiştir (Candan, 2006).

Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf düzeyi ve yaşam doyumu ilişkisinde lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla yaşam doyum düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Literatürde yaşam doyumunda yaş ve sınıf düzeyi ilişkisini gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bunun sebebi olarak araştırma grubunun yaş seviyelerinin çok yakın olması belirtilebilir.

Akademik öz yeterlilik ve sınıf düzeyi ilişkisinde akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceri puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla bilişsel uygulama puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Bunların nedenleri olarak bireyin görmüş olduğu eğitim seviyesi ilerledikçe bilgi birikimlerinin arttığı ve kendilerine duydukları güvenin arttığı düşünülmektedir. Kandemir (2014), uygulamış olduğu çalışmada üniversite öğrencilerinin öz yeterlik puanları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığını bulunmuştur. Tekkurşun (2015) araştırmasında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik puanlarının sınıf düzeylerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Yardımcı ve Başbakkal (2011)’ a göre, öğrencinin okumuş olduğu sınıf seviyesi arttıkça akademik öz yeterlik inancı azalmaktadır. Bunun nedeni, sınıf seviyesi arttıkça merkezi sınavlara katılma zamanının yaklaşması ve buna duyulan kaygı akademik olarak bireyin kendini yetersiz hissetmesinden oluşabilir. Oğuz (2012), sınıf öğretmenliğinde okuyan bireylerde yaptığı araştırmada akademik öz yeterlilik değerinin sınıf düzeyine göre anlamlı derecede farklılaştığını belirtmiştir, son sınıfta öğrenim gören adayların daha alt sınıflarda öğrenim gören adaylardan akademik öz yeterlilik değerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Araştırmada baba kabul red alt boyutlarında sınıf düzeyine göre lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha

düşük; kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 2’de okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek görülmektedir.

Anne kabul red alt boyutlarında sınıf düzeyine göre lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık, kabul/red puanlarının daha yüksek görülmektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmaya katılan kişilerin yaşam doyum puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Akademik öz yeterlilik alt boyutları ve başarı puanı incelemesinde başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Araştırma sonucuna göre bireyin okul içerisinde aldığı puanların yüksekliği onların kendi özgüvenlerine etki ederek kendilerini daha başarılı hissetmelerine neden olabildiği düşünülmektedir. Khan (2013) araştırmasında genel akademik not ortalaması yüksek olan bireylerin düşük olan bireylere göre akademik öz yeterliliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bunun yanı sıra baba kabul/red alt boyutlarından başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada yaşam doyum puanları annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kırtıl (2009), araştırmasında Annenin eğitim düzeyi ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Kırtıl’ ın araştırmasında babanın eğitim düzeyi ile yaşam doyumu arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Araştırmada kişilerin akademik öz yeterlilik alt boyutları ve anne eğitim düzeyi ilişkisinde annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. İnnalı ve Aydın (2014)' ın araştırmasında annenin eğitim düzeyi ile öğrencinin akademik öz yeterlilik düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu ve baba eğitim düzeyi ile öğrencinin akademik öz yeterlilik düzeyi arasında da pozitif yönlü bir ilişki olduğu yani eğitim düzeyi arttıkça öz yeterlilik düzeyinin arttığı görülmüştür. Koç ve Arslan (2017) yaptıkları araştırmada anne eğitim düzeyi ile öğrencinin akademik öz yeterlilik düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada babanın eğitim durumunun da akademik öz yeterliliği etkilediği aralarındaki ilişkinin pozitif yönlü olduğu tespit edilmiştir. Erdoğan (2007)' nun araştırma sonuçlarında annesi üniversite mezunu olan çocukların, annesi ilkokul mezunu olan çocuklara göre akademik olarak daha başarısız oldukları ortaya konulmuştur. Bu durumun nedeni olarak annelerin çalışmasının çocuklara ayırdıkları vakti olumsuz olarak etkilediği düşünülmektedir.

Anne kabul red ve anne eğitim düzeyi ilişkisinde annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lise mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmada akademik öz yeterlilik alt boyutları ve baba eğitim düzeyi ilişkisinde sosyal statü, bilişsel uygulamalar, teknik beceri, akademik öz yeterlilik puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Baba kabul red alt boyutları ve baba eğitim düzeyi ilişkisinde babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lise mezunu olan kişilere kıyasla kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan

kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası lise mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla ayrışmamış red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Azizli (2018) 18-28 yaş arasındaki kişilerle uyguladığı çalışmada baba eğitim düzeyine göre algılanan red düzeylerinde anlamlı fark görülmezken, anne reddi ortalamalarının annenin eğitim düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. İlkokul öğrencilerinin anneleri ile olan ilişkilerinde yapılan bir çalışmada erkek çocukların kız çocuklardan daha fazla annelerine karşı red algıladıkları ve anneleri ilkokul mezunu ve okuryazar olmayan çocukların anneleri ortaokul/lise/fakülte mezunu annelerin çocuklarından daha fazla düzeyde red algıladıkları bulunmuştur. Bu çalışmada ailedeki çocuk sayısının artması çocuklar tarafından algılanan aile reddini de arttırdığı tespit edilmiştir (Pektaş ve Özgür, 2005).

Yaşam doyumu puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Tuzgöl ve Dost (2010) ve Aydiner (2011) araştırmalarında yaşam doyumunun sosyoekonomik düzeye göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin düşük olanlara göre yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Ailenin gelir düzeyi ve akademik öz yeterlilik ilişkisinde ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 5.001-10.000 TL arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 10.001 TL ve üstünde olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Telef (2011)'in araştırmasında ergen bireylerde akademik öz yeterlilik düzeyinin, ailenin gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Baba kabul red ve ailenin gelir düzeyi ilişkisinde baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış

red, kabul/red puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Anne kabul red ve aile gelir düzeyi ilişkisinde anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihtimal, ayrışmamış red, kabul/red puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Gelgör (2016) araştırmasında bireyin anne ve babasından algıladığı kabul ve reddin ailenin gelir düzeyine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akün (2014) 3 grup ile yaptığı araştırmasında düşük geliri olan kişilerin orta ve yüksek gelirli kişilere göre daha çok anne reddi hatırlayabildiklerini ve Ebeveyn kabul reddi baba açısından düşük geliri olan kişilerin sadece yüksek geliri olan kişilere göre daha çok baba reddi hatırlayabildiklerini bulmuştur.

Araştırmada kişilerin yaşam doyum puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre sıra ortalamaları dikkate alındığında kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla yaşam doyum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Kardeş sayısı ve akademik öz yeterlilik alt dalları ilişkisinde 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, teknik beceriler, akademik öz yeterlilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatür taramasında bununla ilgili anlamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Baba kabul/red alt boyutları ve kardeş sayısı ilişkisinde kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihtimal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihtimal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Anne kabul/red alt boyutları ve kardeş sayısı ilişkisinde ise kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihtimal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla kayıtsızlık/ihtimal puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Pektaş ve Özgür (2005)' ün araştırmasında ailedeki çocuk sayısının artması çocuklar tarafından algılanan aile reddini de

arttırdığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda aile içerisindeki çocuk sayısının artması sonucu ilginin azalabileceği düşünülmektedir.

5.2.Sonuç

1. Baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir.

2. Anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça yaşam doyum düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir.

3. Akademik öz yeterlilik düzeyi arttıkça yaşam doyumu düzeyinin arttığı tespit edilmiştir.

4. Baba sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir.

5. Anne sıcaklık/şefkat düzeyi arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin arttığı; düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red düzeyleri arttıkça akademik öz yeterlilik düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir.

6. Yaşam doyum puanları ve akademik öz yeterlilik puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir fakat akademik öz yeterlilik alt boyutlarından Sosyal statü puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Erkeklerin kadınlara kıyasla sosyal statü puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Erkeklerin kadınlara kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

7. Yaşam doyum puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından teknik beceriler yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla teknik beceri puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 12-15 yaş arasında olan kişilerin, 16-19 yaş arasında olan kişilere kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

8. Yaşam doyumu puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla yaşam doyumu düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Akademik öz yeterlilik puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla akademik öz yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanları anne-babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anne-babası birlikte olan kişilerin, anne-babası ayrı veya hayatta olmayan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat düzeylerinin daha yüksek; baba kayıtsızlık/ihmal, baba kabul/red düzeylerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

9. Yaşam doyumu puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla yaşam doyumu düzeylerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından Sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla bilişsel uygulama puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red, kabul/red puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; baba kayıtsızlık/ihmal, baba ayrışmamış red, baba kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 2’de okuyan kişilere kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla baba düşmanlık/saldırganlık, baba kayıtsızlık/ihmal, baba ayrışmamış red, kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kabul/red puanları sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Lise 2’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla anne sıcaklık/şefkat

puanlarının daha düşük; anne kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise 1’de okuyan kişilerin lise 3-4’te okuyan kişilere kıyasla anne düşmanlık/saldırganlık, anne kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

10. Yaşam doyumu puanları başarı puanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları başarı puanlarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından düşmanlık/saldırganlık puanları başarı puanlarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Başarı puanı 50-75 arasında olan kişilerin başarı puanı 75-100 arasında olan kişilere kıyasla düşmanlık/saldırganlık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

11. Yaşam doyumu puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Annesi ilköğretim-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilköğretim-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kabul/red puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Annesi ilköğretim-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lise mezunu olan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Annesi ilköğretim-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; baba kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kabul/red puanları annelerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Annesi ilköğretim-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla

anne sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; anne kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin annesi üniversite mezunu olan kişilere kıyasla anne sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

12. Yaşam doyumu puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, ayrılmamış red, kabul/red puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lise mezunu olan kişilere kıyasla baba kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla baba sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; baba ayrılmamış red, baba kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası lise mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla baba ayrılmamış red puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat puanları babalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası lisansüstü mezunu olan kişilere kıyasla anne sıcaklık/şefkat puanlarının daha düşük; anne kabul/red puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Babası ilkokul-ortaokul mezunu olan kişilerin babası üniversite mezunu olan kişilere kıyasla anne sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

13. Yaşam doyumu puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanları ailenin gelir düzeylerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 5.001-10.000 TL arasında olan kişilere kıyasla sosyal statü, bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Ailesinin geliri 1.000-3.000 TL arasında olan kişilerin ailesinin geliri 10.001 TL ve üstünde olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, akademik öz yeterlilik puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

14. Yaşam doyum puanları kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla yaşam doyum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Akademik öz yeterlilik alt boyutlarından bilişsel uygulamalar, teknik beceriler, akademik öz yeterlilik puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir.1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla bilişsel uygulamalar, teknik beceriler, akademik öz yeterlilik puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Baba kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anne kabul/red alt boyutlarından sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanları kardeş sayılarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kayıtsızlık/ihmal, kabul/red puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Kardeşi olmayan kişilerin 4 ve üstünde kardeşi olan kişilere kıyasla kayıtsızlık/ihmal puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 1 kardeşi olan kişilerin 2-3 kardeşi olan kişilere kıyasla sıcaklık/şefkat puanlarının daha yüksek; kabul/red puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

5.3.Öneriler

1. Yaşam doyumuna etki eden en önemli faktörlerden birisinin anne baba tutumları olduğu görülmektedir. Bu vesileyle ebeveynlerin çocuklarına yönelik sıcak ve şefkatli tutumlarının çocuklarının yaşam doyumunu arttırabileceği yönünde anne babaları bilgilendirici çalışmaların okullarda rehberlik servisi aracılığıyla yapılması önerilmektedir.

2. Anne ve babaların tutum ve davranışlarının sıcak ve şefkatli olmasının çocuklarda akademik öz yeterlilik düzeyinin artmasına etki ettiği görülmektedir. Okul rehberlik servisinde anne baba tutumlarının öğrencinin akademik öz yeterlilik

düzeyine olumlu yönde katkı sağlayabileceğine yönelik bilgilendirici çalışmaların yapılması önerilmektedir.

3. Akademik öz yeterlilik düzeyinin yüksek olması yaşam doyumuna olumlu olarak etki ettiği görülmektedir. Bu sebeple okullarda akademik öz yeterlilik düzeyi düşük olan öğrencilerin tespit edilmesi ve akademik öz yeterliliği artırıcı çalışmaların öğretmenler ve okul yönetimi aracılığıyla planlanarak yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

4. Literatür incelemesinde araştırmada değinilen değişkenler ile ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Araştırmanın ileride yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

5. İleride bu konularda yapılacak olan çalışmaların farklı kültürlerde ve örneklemelerde uygulanması araştırmada incelenen konuların netlik kazanmasında yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akn, E. (2014), Algılanan Ebeveyn Kabul Reddinin eşitli Psikopatolojilerle İlişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. Ayşegül Durak Batıgün).

Apaydın, H. (2018), Psikolojiye Giriş. Samsun: Bilim Kent Yayınları.

Arcan, K. (2006), zel Okullara Giden Lise Düzeyindeki Ergenlerin Akademik Başarıları ile Algıladıkları Anne-baba Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Mücella Uluğ).

Atak, H. (2011), Yetişkinliğe geçiş yıllarında sigara içme davranışının psikososyal belirleyicileri ve sigara içmenin yaşam doyumu ve öznel iyi oluşla ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 14, 29-43.

Avşaroğlu, S., Deniz, M.E., Kahraman, A. (2005), Teknik ğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129.

Ay, M.E. (2003), Kur'an'da Gençler ve Gençlik Değerleri. *Gençlik Dönemi ve Eğitimi-II, Tartışmalı İلمي Toplantı*, 18-20.

Aydınar, B.B. (2011), niversite ğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel z-yeterlik Yaşam Doyumu ve çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, (Danışman: Prof. Dr. Ramazan Abacı).

Azizli, M.E. (2018), Algılanan Ebeveyn Kabul-Red Düzeyi ile Kendini Belirleme Arasındaki İlişkide zerklik Desteğinin Aracı Rolü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Dr. ğr. yesi. Asiye Yıldırım).

Azizli, N., Atkinson, B.E., Baughman, H.M., Giammarco, E.A. (2015), Relationships between general self-efficacy, planning for the future, and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 82, 58-60.

Bacchini, D., Magliulo, F. (2003), Self-image and perceived self-efficacy during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(5), 337-349.

Bandura, A. (1997), Self-Efficacy: The Exercise Of Control. Newyork: W.H. Freeman.

Bayraktar, F. (2007), Olumlu ergen gelişiminde ebeveyn/akran ilişkilerinin önemi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(3), 157-166.

Biricik, Y.S. (2015), Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetimi Anabilim Dalı, Erzurum, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Emre Belli).

Bouffard-Bouchard, T., Parent, S., Larivee, S. (1991), Influence of self-efficacy on self-regulation and performance among junior and senior high-school age students. *International Journal of Behavioral Development*, 14(2), 153-164.

Candan, G. (2006), 8-11 Yaşındaki Parçalanmış ve Tam Aile Çocuklarının Anne-Babalarının Kabul ve Reddetme Davranışını Algılayışı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Mücella Uluğ).

Çağdaş, A., Seçer, Z.Ş. (2002), Çocuk ve Ergende Sosyal ve Ahlak Gelişimi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çeçen, A.R. (2007), Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 180-190.

Çivitci, A. (2007), Çok boyutlu öğrenci yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Eurasian Journal of Educational Research*, (26), 51-60.

Çivitçi, A. (2009), İlköğretim öğrencilerinde yaşam doyumu: Bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 29-52.

Çuhadaroğlu, F. (2000), Ergenlik döneminde psikolojik gelişim özellikleri. *Katkı Pediatri Dergisi*, 21(6), 863-868.

Çuhadaroğlu, F., Canat, S., Kılıç, E., Şenol, S., Rugancı, N., Öncü, B., Avcı, A. (2004), Ergen ve ruhsal sorunları durum saptama çalışması. *Türkiye Bilimler Akademisi Raporları*, 1.

Dağlı, A., Baysal, N. (2016), Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1250-1262.

Demirtaş, H., Güneş, H. (2002), Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü. Ankara: Anı Yayıncılık.

Diener, E.D., Emmons, R.A., Larsen, R.J., Griffin, S. (1985), The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

Dilmaç, B., Ekşi, H. (2008), Meslek yüksek okullarında öğrenim gören öğrencilerin yaşam doyumları ve benlik saygılarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 279-289.

Dönmezler, İ. (1999), Ailede İletişim ve Etkileşim Sağlıklı İnsan Sağlıklı Aile. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Eisenberger, J., Conti-D'Antonio, M., Bertrando, R. (2005), Self-Efficacy: Raising the Bar for All Students. Oxon: Eye On Education.

Ekinci, E. (2011), Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Özyeterlik Düzeyleri ve Akademik Erteleme Davranışlarının Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeylerini Yordama Gücü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Rıza Gökler, Doç. Dr. Recep Koçak).

Ekici, G. (2012), Akademik öz-yeterlik ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(43), 174-185.

Erden, G., Kargı, E. (2005), Davranım bozukluklarında çevresel etkenlerin rolü. *Türk Psikologlar Derneği Dergisi*, 3.

Erdogdu, Y. (2007), Ana-baba tutumları ve öğretmen davranışları ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkiler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 33-46.

Erkman, F. (2004), The relationship of self-reported physical punishment to parental acceptance-rejection in Turkish parents. *In 33rd Annual Meeting of the Society for Cross-cultural Research. San Jose, California.*

Gelgör, F.Z. (2016), Anne Baba ve Çocuk Tarafından Algılanan Ebeveyn Kabul-Red ve Kontrolünün Çocuğun Duygu Düzenleme Becerisi ile İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, (Danışman: Doç. Dr. Şaziye Senem Başgül).

Geçtan, E. (1995), Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gençtoprak, S. (2010), Çocukların Anne-Babalarıyla İlişkide Kabul veya Red Algıları, Psikolojik Uyumları ve Akademik Başarılarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Saime Sayın).

Gilman, R., Huebner, E.S. (2006), Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 311-319.

Goldbeck, L., Schmitz, T.G., Besier, T., Herschbach, P., Henrich, G. (2007), Life satisfaction decreases during adolescence. *Quality of Life Research*, 16(6), 969-979.

Gore Jr, P.A. (2006), Academic self-efficacy as a predictor of college outcomes: Two incremental validity studies. *Journal of Career Assessment*, 14(1), 92-115.

Gül, S.K., Güneş, İ.D. (2009), Ergenlik dönemi sorunları ve şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 79-101.

Gülerce, A. (1996), Türkiye’de Ailelerin Psikolojik Örüntüleri. 1. Basım, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Gürsoy, E.C. (2010), Ergenlerde Sosyodemografik Özelliklere ve Algılanan Sosyal Destek ile Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Figen Karadayı).

Huebner, E.S., Funk, B.A., Valois, R.F. (2006), Reliability and validity of a brief life satisfaction scale with a high school sample. *Journal of Happiness Studies*, 7(1), 41-54.

İnnalı, H.Ö., Aydın, İ.S. (2014), İlköğretim 8.sınıf öğrencilerinin okur öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 9(9), 651-682.

İslam, E. (2016), Romantik İlişkide Kendilik Değerlendirmesi ile Algılanan Ebeveyn Kabul-Red Düzeyi Arasındaki İlişki ve Kendini Toparlama Gücünün Aracılık Rolü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Melis Seray Özden Yıldırım).

Kandemir, M. (2014), A model explaining academic procrastination behavior. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(3), 51-72.

Karaboğa, F. (2018), Ebeveyn Reddi Algısı Yüksek Olan Ergenlerin Şiddet Eğilimine Yönelmesinde Bağlanma Biçiminin Etkisinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Engin Eker).

Karasar, N. (2013), Bilimsel Araştırma Yöntemi. 25. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kavak, G. (2013), Üniversite Öğrencilerinde Ebeveyn Kabulü ile Psikolojik Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı, Ankara, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. İlhan Yalçın).

Kaya, C. (2001), Çocuk Eğitiminde Anne Babaya Öneriler. İstanbul: Zambak Yayınları.

Khaleque, A., Rohner, P.R. (2001), Reliability of the perceived parental control scale: A meta-analysis across ethnic groups. *Center of Parental Acceptance and Rejection, School of Family Studies*.

Khan, M. (2013), Academic self-efficacy, coping, and academic performance in college. *International Journal of Undergraduate Research and Creative Activities*, 5(4), 1-11.

Kırtıl, S. (2009), İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, (Danışman: Dr. Fatma Ebru İkiz).

Kıvılcım, P. (2014), Öğretmenlerde İş Doyumu, Özyeterlik İnancı ve Yaşam Doyumu İlişkisinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Mersin, (Danışman: Doç. Dr. Turhan Toros).

Klomegh, R.Y. (2007), Predictors of academic performance of university students: An application of the goal efficacy model. *College Student Journal*, 41(2), 407-415.

Koç, C., Arslan, A. (2017), Ortaokul öğrencilerinin akademik öz yeterlik algıları ve okuma stratejileri biliş üstü farkındalıkları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 745-778.

Koçer, M. (2014), Ortaokul Öğrencilerinin Benlik Algıları ile Akademik Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Zonguldak ili örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Şuheda Özben).

Köker, S. (1991), Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. Bekir Onur).

Kulaksızoğlu, A. (2014), Ergenlikte Sosyalleşme ve Ahlak Gelişimi: Ergenlik Psikolojisi. 16. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Leung, J.P., Leung, K. (1992), Life satisfaction, self-concept, and relationship with parents in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 21(6), 653-665.

Liu, X., Koirala, H. (2009), The effect of mathematics self-efficacy on mathematics achievement of high school students. Paper presented at the annual conference of the Northeastern Educational Research Association, University of Connecticut, Connecticut.

McKnight, C.G., Huebner, E.S., Suldo, S. (2002), Relationships among stressful life events, temperament, problem behavior, and global life satisfaction in adolescents. *Psychology in the Schools*, 39(6), 677-687.

Neugarten, B.L., Havighurst, R.J., Tobin, S.S. (1961), The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16: 134-143.

Oğuz, A. (2012), Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2), 15-28.

O'Donnell, W.J. (1976), Adolescent self-esteem related to feelings toward parents and friends. *Journal of Youth and Adolescence*, 5(2), 179-185.

O'Sullivan, G. (2011), The relationship between hope, eustress, self-efficacy, and life satisfaction among undergraduates. *Social Indicators Research*, 101(1), 155-172.

Öngider, N. (2006), Evli ve Boşanmış Ailelerde Algılanan Ebeveyn Kabul veya Reddinin Çocuğun Psikolojik Uyumunu Üzerindeki Etkileri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, (Danışman: Doç. Dr. Azmi Varan).

Özbay, H., Öztürk, E. (1992), Gençlik. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Özer, M.Ö., Karabulut, Ö. (2003), Yaşlılarda yaşam doyumu. *Geriatry*, 6(2): 72-74.

Paley, B., Conger, R.D., Harold, G.T. (2000), Parents' affect, adolescent cognitive representations, and adolescent social development. *Journal of Marriage and Family*, 62(3), 761-776.

Pavot, W., Diener, E. (2008), The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137-152.

Pektaş, İ., Özgür, G. (2005), İlköğretim öğrencilerinin anneleri ile olan ilişkilerini algılayışları ve bu ilişkiyi etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 21(2), 13-27.

Proctor, C., Linley, P.A., Maltby, J. (2010), Very happy youths: Benefits of very high life satisfaction among adolescents. *Social Indicators Research*, 98(3), 519-532.

Rohner, R.P. (1975), They Love Me, They Love Me Not: A Worldwide Study of the Effects of Parental Acceptance and Rejection. New Haven, Ct: HRAF Press.

Rohner, R.P. (1986), The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory. Sage Publications, Inc.

Rohner, R.P. (1994), Patterns of parenting: The warmth dimension in worldwide perspective. *Psychology and Culture*, 113-120.

Rohner, R.P. (2004), The parental "acceptance-rejection syndrome": Universal correlates of perceived rejection. *American Psychologist*, 59(8), 830-840.

Rohner, R.P., Britner, P.A. (2002), Worldwide mental health correlates of parental acceptance-rejection: Review of cross-cultural and intracultural evidence. *Cross-Cultural Research*, 36(1), 16-47.

Rohner, R.P., Khaleque, A., Cournoyer, D.E. (2005), Parental acceptance-rejection: Theory, methods, cross-cultural evidence, and implications. *Ethos*, 33(3), 299-334.

Rohner, R.P., Rohner, E.C. (1981), Parental acceptance-rejection and parental control: Cross-cultural codes. *Ethnology*, 20(3), 245-260.

Salahur, E. (2010), Üniversite Öğrencilerinin Geriye Dönük Olarak Çocukluklarında Algılamış Oldukları Ebeveyn Kabul veya Reddinin Yetişkin Bağlanma Biçimleri ve Depresif Belirtiler İle İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Elif Kabakçı).

Senese, V.P., Bacchini, D., Miranda, M.C., Aurino, C., Somma, F., Amato, G., Rohner, R.P. (2016), The adult parental acceptance–rejection questionnaire: A cross-cultural comparison of Italian and American short forms. *Parenting*, 16(4), 219-236.

Seydooğulları, S.Ü., Arıdağ, N.Ç. (2012), Examining life satisfaction levels of high school student in term of parental attitude and some variables. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(3).752-767.

Schunk, D.H. (1991), Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologists*, 26, 207-232.

Schultz, D., Schultz, S. (2002), Modern Psikoloji Tarihi. 2.Basım, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Shkullaku, R. (2013), The relationship between self-efficacy and academic performance in the context of gender among Albanian students. *European Academic Research*, 1(4), 467-478.

Shyu, H., Huang, L.L. (1999), The relation of academic self-efficacy to academic outcomes for senior high school students. *Journal of Education and Psychology*, 22(2), 267-294.

Sirois, F.M. (2004), Procrastination and intentions to perform health behaviors: The role of self-efficacy and the consideration of future consequences. *Personality and Individual Differences*, 37(1), 115-128.

Siyez, D. (2010), Ergenlerde Problem Davranışlar. Ankara: Pegem Akademi.

Sommers, C.H. (1994), Who Stole Feminism? How women have betrayed women. New York: Simon & Schuster.

Suldo, S.M., Huebner, E.S. (2006), Is extremely high life satisfaction during adolescence advantageous?. *Social Indicators Research*, 78(2), 179-203.

Şendil, G., Balkan, İ. (2005), Anne Baba Olmak. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Şireli, Ö. (2012), Depresyon Tanısı Almış Ergenlerde Anne Baba Kabul Reddi-Kontrolü ve Aile İçi İlişkilerin Depresyon Şiddetine Etkisi, Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara, (Danışman: Prof.Dr. Ayla Soykan Aysev).

Taylor, S.E., Sears D.O., Peplau, L.A. (2007), Sosyal Psikoloji. (Çev. Ali DÖNMEZ) Ankara. İmge Kitabevi.

Tekkurşun, G. (2015), Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz-yeterlik İnançlarının İncelenmesi (Gazi ve Kafkas Üniversitesi Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Latif Aydos).

Telef, B.B. (2011), Öz Yeterlikleri Farklı Ergenlerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı, İzmir, (Danışman: Prof. Dr. Rengin Karaca).

Totan, T., İkiz, E., Karaca, R. (2010), Duygusal öz-yeterlilik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanarak tek ve dört faktörlü yapısının psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 71-95.

Turner, A.P., Sarason, I.G., Sarason, B.R. (2001), Exploring the link between parental acceptance and young adult adjustment. *Cognitive Therapy and Research*, 25(2), 185-199.

Tuzgöl-Dost, M. (2010), Güney Afrika ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158),76-89.

Tümkaya, S., Çelik, M., Aybek, B. (2011), Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 20(2), 77-94.

Varan, A. (2003), EKAR kuramı değerlendirme araçlarının Türkiye güvenirlik ve geçerlik çalışması , Ege Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Çalışma).

Vrugt, A.J., Langereis, M.P., Hoogstraten, J. (1997), Academic self-efficacy and malleability of relevant capabilities as predictors of exam performance. *The Journal of Experimental Education*, 66(1), 61-72.

Yardımcı, F., Başbakkal, Z. (2011), İlköğretim öğrencilerinin öz-yeterlik düzeylerinin ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 27(2), 19-33.

Yavuzer, H. (1993), Çocuk Psikolojisi. 9. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2003), Çocuk Psikolojisi. 23. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2013), Ana-Baba-Çocuk. 24. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yılmaz, K., Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008), İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.

Zeldin, A.L., Pajares, F. (2000), Against the odds: Self-efficacy beliefs of women in mathematical, scientific, and technological careers. *American Educational Research Journal*, 37(1), 215-246.

Zullig, K.J., Pun, S.M., Huebner, E.S. (2007), Life satisfaction, dieting behavior, and weight perceptions among college students. *Applied Research in Quality of Life*, 2(1), 17-31.

7. EKLER

**T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 86896125-605.01-E.10038704
Konu : Merve BOSTAN'ın Araştırma İzni

22.05.2019

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Milli Eğitim Bakanlığı'nın Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 22/08/2017 tarihli ve 2017/25 sayılı Genelgesi.

Biruni Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Merve BOSTAN'ın, "Ergenlerde Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Özyeterlik ve Ebeveyn Kabul ve Reddinin Rolü" konulu araştırma isteği Merve BOSTAN'ın 17/05/2019 tarihli ve 9741275 sayılı dilekçesi ile bildirilmektedir.

Biruni Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Merve BOSTAN'ın "Ergenlerde Yaşam Doyumunun Yordayıcısı Olarak Özyeterlik ve Ebeveyn Kabul ve Reddinin Rolü" konulu araştırmasını Nilüfer ilçesine ait Ahmet Erdem Anadolu Lisesi, Nilüfer Belediyesi Barış Anadolu Lisesi ve Ali Karasu Anadolu Lisesinde uygulama yapma isteği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmiştir. Araştırma ile ilgili çalışmanın **okul/kurumlardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, araştırma formlarının aşı okul müdürlüklerince görülerek ve gönüllülük esası ile okul müdürlüklerinin gözetim ve sorumluluğunda ilgi Genelge çerçevesinde uygulanması ayrıca araştırma sonuçlarının Müdürlüğümüz ile paylaşılması** komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ekrem KOZ
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
22.05.2019

Mustafa KAHYA
İl Millî Eğitim Müdür V.

Adres : Hocahasan Mh. İlkbahar Cad. No:38
(Yeni Hükümet Konağı A Blok) 16050/Osmangazi/BURSA
Telefon No:(0224) 445 16 00 Fax: 445 18 10
E-posta: arge16@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://bursa.meb.gov.tr

Bilgi İçin : Engin SEYMEN
AR-GE VHKİ
(0224) 215 25 39

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **ca45-84fc-3543-a425-7e4b** kodu ile teyit edilebilir.

EK-2 EBEVEYN KABUL-RED ÖLÇEĞİ ANNE

	ANNE	Hemen Hemen Her Zaman	Bazen Doğru	Nadiren Doğru	HiçbirZaman Doğru Değil
1	Benim hakkımda güzel şeyler söylerdi	☐	☐	☐	☐
2	Bana hiç ilgi göstermezdi	☐	☐	☐	☐
3	Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırırdı	☐	☐	☐	☐
4	Hak etmediğim zaman bile bana vururdu	☐	☐	☐	☐
5	Beni büyük bir baş belası olarak görürdü	☐	☐	☐	☐
6	Kızdığı zaman beni cezalandırırdı	☐	☐	☐	☐
7	Sorularımı cevaplayamayacak kadar meşguldü.	☐	☐	☐	☐
8	Benden hoşlanmıyor gibiydi	☐	☐	☐	☐
9	Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenirdi	☐	☐	☐	☐
10	Bana bir sürü kırıcı şey söylerdi	☐	☐	☐	☐
11	Ondan yardım istediğimde beni duymazlıktan gelirdi	☐	☐	☐	☐
12	Bana istenilen ve ihtiyaç duyulan biri olduğumu hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
13	Bana çok ilgi gösterirdi	☐	☐	☐	☐
14	Beni kırmak için elinden geleni yapardı	☐	☐	☐	☐
15	Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm önemli şeyleri unuturdu	☐	☐	☐	☐
16	Eğer kötü davranırsam benden hoşlanmadığını hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
17	Bana yaptığım şeylerin önemli olduğunu hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
18	Yanlış birşey yaptığımda beni korkutur veya tehdit ederdi	☐	☐	☐	☐
19	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanırdı	☐	☐	☐	☐
20	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu hissedirdi	☐	☐	☐	☐
21	Bana istenmediğimi belli ederdi	☐	☐	☐	☐
22	Beni sevdiğini belli ederdi	☐	☐	☐	☐
23	Onu rahatsız etmediğim sürece benimle ilgilenmezdi	☐	☐	☐	☐
24	Bana karşı yumuşak ve iyi kalpliydi	☐	☐	☐	☐

EK-3 EBEVEYN KABUL RED ÖLÇEĞİ (BABA)

BABA		Hemen Hemen Her	Bazen Doğru	Nadiren Doğru	Hiçbir Zaman Doğru
1	Benim hakkımda güzel şeyler söylerdi	☐	☐	☐	☐
2	Bana hiç ilgi göstermezdi	☐	☐	☐	☐
3	Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırırdı	☐	☐	☐	☐
4	Hak etmediğim zaman bile bana vururdu	☐	☐	☐	☐
5	Beni büyük bir baş belası olarak görürdü	☐	☐	☐	☐
6	Kızdığı zaman beni cezalandırırdı	☐	☐	☐	☐
7	Sorularımı cevaplayamayacak kadar meşguldü.	☐	☐	☐	☐
8	Benden hoşlanmıyor gibiydi	☐	☐	☐	☐
9	Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenirdi	☐	☐	☐	☐
10	Bana bir sürü kırıcı şey söylerdi	☐	☐	☐	☐
11	Ondan yardım istediğimde beni duymazlıktan gelirdi	☐	☐	☐	☐
12	Bana istenilen ve ihtiyaç duyulan biri olduğumu hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
13	Bana çok ilgi gösterirdi	☐	☐	☐	☐
14	Beni kırmak için elinden geleni yapardı	☐	☐	☐	☐
15	Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm önemli şeyleri unuturdu	☐	☐	☐	☐
16	Eğer kötü davranırsam benden hoşlanmadığını hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
17	Bana yaptığım şeylerin önemli olduğunu hissettirirdi	☐	☐	☐	☐
18	Yanlış birşey yaptığımda beni korkutur veya tehdit ederdi	☐	☐	☐	☐
19	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanırdı	☐	☐	☐	☐
20	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu hissedirdi	☐	☐	☐	☐
21	Bana istenmediğimi belli ederdi	☐	☐	☐	☐
22	Beni sevdiğini belli ederdi	☐	☐	☐	☐
23	Onu rahatsız etmediğim sürece benimle ilgilenmezdi	☐	☐	☐	☐
24	Bana karşı yumuşak ve iyi kalpliydi	☐	☐	☐	☐

EK-4 AKADEMİK ÖZ-YETERLİLİK ÖLÇEĞİ

GÖRÜŞ VE İFADELER	OLDUKÇA FAZLA	FAZLA	KISMEN FAZLA	AZ	OLDUKÇA AZ
1. Ders sırasında düzenli notlar tutma					
2. Sınıf tartışmasına katılma					
3. Kalabalık bir sınıfta bir soruyu cevaplama					
4. Az öğrencinin olduğu bir sınıfta bir soruyu cevaplama					
5. Objektif testler çözme (çoktan seçmeli, doğru-yanlış, karşılaştırmalı vb.)					
6. Deneme soruları çözme					
7. Yüksek nitelikli bir dönem ödevi yazma					
8. Ders esnasında zor bir konuyu dikkatlice dinleme					
9. Bir başka öğrenciye ders verme					
10. Bir kavramı diğer bir öğrenciye anlatma					
11. Sınıfta anlamadığın bir kavramı öğretim elemanından tekrar anlatmasını isteme					
12. Birçok dersten çok iyi notlar alma					
13. İçeriği tamamen anlamak için yeterince çalışma					
14. Öğrenci derneğinde görev alma					
15. Ders dışı faaliyetlerde yer alma (spor, kulüpler vb.)					
16. Öğretim elemanlarının sana saygı duymasını sağlama					
17. Derslere düzenli olarak katılma					
18. Sıkıcı derslerde sürekli olarak derse katılma					
19. Bir öğretim elemanın derse dikkat ettiğini düşünmesini sağlama					
20. Metinde okuduğun fikirlerin çoğunu anlama					
21. Sınıfta sunulan fikirlerin çoğunu anlama					
22. Basit matematik hesaplarını kullanma					
23. Bilgisayar kullanma					
24. Matematik dersinde içeriğin çoğuna hakim olma					
25. Bir öğretim elemanını tanımak için onunla özel olarak konuşma					
26. Ders içeriğini diğer derslerin materyaliyle ilişkilendirme					
27. Sınıfta bir öğretim elemanının düşüncesini yargılama					
28. Ders içeriği laboratuvar-atölye dersinde uygulama					
29. Kütüphaneyi güzel kullanma					
30. Sınavlardan güzel notlar alma					
31. Dersleri yoğun bir şekilde işlemek yerine yayararak çalışma					
32. Metin kitaplarındaki zor parçaları anlama					
33. İlgiilenmediğiniz bir dersin içeriğine hakim olma					

EK-5 YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Hayatım birçok yönden idealimdekine yakın	1	2	3	4	5	6	7
2	Hayat şartlarım mükemmel	1	2	3	4	5	6	7
3	Hayatımdan memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
4	Hayattan şimdiye kadar istediğim önemli şeyleri elde ettim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Eğer hayata yeniden başlasaydım hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5	6	7

EK-6 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Öğrenciler;

Bu araştırma “**Ergenlerde Yaşam Doyumlarının Yordayıcısı Olarak Özyeterlik ve Ebeveyn Kabul ve Reddinin Rolü**” ortaya koymak amacıyla yapılmaktadır. Veri toplama araçlarından elde edilecek bilgiler sadece araştırma amacıyla kullanılacağından dolayı kendi kişisel bilgilerinizi (Ad-soyadı vb.) yazmanıza gerek yoktur. Araştırmadan elde edilen verilerin sağlıklı yorumlanabilmesi sizin içten ve doğru cevaplar vermenize bağlıdır. Araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür eder başarılar dilerim.

MERVE BOSTAN

Rehberlik ve Psikolojik Danışman

1.Cinsiyet

A) Kadın B) Erkek

2. Sınıf Düzeyiniz

A)Lise 1 B) Lise 2 C) Lise 3 D) Lise 4

3. Yaş Düzeyi

üstü

A) 18-20 B) 21-23 C) 24-25 D) 26 ve

4. Başarı Puanınız

100

A)0-25 B) 25-50 C) 50-75 D) 75-

5. Anne- Eğitim Düzeyi

D) Lisans Üstü

A) İlkokul –ortaokul B) Lise C) Üniversite

6. Baba-Eğitim Düzeyi

D) Lisans Üstü

A) İlkokul –ortaokul B) Lise C) Üniversite

7. Ailenizin Gelir düzeyi (TL):

10000 D) 10.001 üstü

A) 1500-3000 B) 3001-5000 C) 5001-

8. Kimle (Nerede) yaşıyorsunuz?

Diğer (Belirtiniz).....

A) Aile B) Yurt C) Arkadaşlar ile D)

9. Anne-Baba Birlikteliği

Belirtiniz).....

A)Birlikte B) Ayrı C) Diğer (

10. Kardeş Sayısı

ve üstü

A) Kardeşim yok B) 1 C) 2-3 D) 4

9. İNTİHAL RAPORU

ERGENLERDE YAŞAM DOYUMLARININ YORDAYICISI OLARAK ÖZ YETERLİLİK VE EBEVEYN KABUL REDDİNİN ROLÜ

ORJİNALLİK RAPORU

% **18**

BENZERLİK ENDEKSİ

% **17**

İNTERNET
KAYNAKLARI

% **8**

YAYINLAR

% **6**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to Istanbul University
Öğrenci Ödevi

% **4**

2

www.dusunenadamdergisi.org
İnternet Kaynağı

% **2**

3

www.itobiad.com
İnternet Kaynağı

% **2**

4

dergipark.org.tr
İnternet Kaynağı

% **1**

5

isfaw2019.isfaw.org
İnternet Kaynağı

% **1**

6

library.cu.edu.tr
İnternet Kaynağı

% **1**

7

acikerisim.gelisim.edu.tr
İnternet Kaynağı

% **1**

8

earsiv.hitit.edu.tr
İnternet Kaynağı

% **1**